

שאם הפרישתן לזיכתה וראשונה לא תביאה לזיכתה שנייה שתי תורים אושני בני יונה חילופי תורין בני יונה חילופי בני יונה תורים ואין חילופיהם עשירית האיה' ד בנין שהיא טובלת מבעוד יום תל והביאה אותם אל הכהן אל פתח אהל מועד כיצד הוא מביאה אותם אל פתח אהל מועד אלא אם כן תהיה מעורבת שמש מלמד שהיא טובלת מבעוד יום

ה ועשה הכהן את האחד חטאת ואת האחר עולה שפירשם הכהן אחד לעולה ואחד לחטאת ופניין שאם הפרישתן היא יהי הפרשה הפרש תל א לחטאת ואחד לעולה והביא אותם אל הכהן וכפר עליה הכהן לפני יי מזבח טומאתה וזוהרתם את בני ישראל אין נזירה אלא הפרשה וכן הוא אומר ויזנו מאחרי ועל גילוליו אל לבו ואומר בזורו אחור י

והזרתם את בני ישראל מטומאתם הרי זו אזהרה ולא ימותו בטומאתם זו עונש בטמאם את משכבם אשר בחוכם אף על פיהם שמאים שכניה בנייהם ח תורת הוב ואשר תצא מכנו שכבת זרע זה שראה ראייה אחת שהוא כבעל קרי וטובל ואוכל פסחול לערב ט והדוה כנידתה זו שראתה שתי ראיות שהיא כנגדה מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן תורת הוב והזבה את זוכו זה שראה שלש ראיות שהוא זכ גמור מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים וחייב בקרבן י תורת הוב ואשר תצא ממנו שכבת זרע מה הוזהב סותר בזכ אף שכבת זרע סותרת בזוכ אי בה הוזהב סותרת את הכל אף שכבת זרע תסתור את הכל תל לטמאצרה בה אין לה אלא יום אחד יא יכול אף מימי רגלים יהיו סותרים בזכ תלמוד לומר זאת י ב

והדוה בנידתה זקנים הראשונים היו אומרים תהיה בנידתה לא תכחול ולא תפקום עד שתבא במים עד שבא רבי עקיבא ולמד כנכס הדבר לירי איכה והוא מבקש לגרשה האמה אני מקיים והדוה כנדתה תהא כנדתה עד שתבא במים י ג והזכ את זכב אחרים אומרים מה הזכ בטמא במשא אף הזכ בטמא במשא לזכ לרבות את המצורע ולנקיבה לרבות את היולדת רבי שמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר הרי הוא אומר והזכ את זכב לזכר ולנקיבה לזכר כל שהוא זכר בין גדול ובין קטן ולנקיבה בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה ולאיש אשר ישכב עם טמאה להביא את הכהן על שוברת יום כנגד יום

אחרי מות

פרשה א וידבר

אל משרה אחרי מות שני בני אהרן מה תלמוד לומר לפי

שנא ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מהרתה בני אהרן לא נטלו עצה מאהרן נדב ואביהוא לא נטלו עצה ממשה איש בהתתו איש איש מעצמו עשו לא נטלו עצה זה מזה בנין שכשם שעבדת שניהם שוה כך מיתת שניהם שוה תל אחרי מות שני בני אהרן ב בקרבנתם לפני יי וימותו ר' יוסי הגלילי אומר על הקריבה מתו ולא מתו על ההקריבה רבי עקיבא אומר כתוב אחד אומר בקרבנתם לפני יי וימותו וכתוב אחד אומר ויקריבו לפניי איש זהה הכריע בהקריבים איש זהה לפניי הוי על הקריבה מתו ולא מתו על ההקריבה ר' אלעזר בן עזריה או כדיוקריבה לעצמה וכדיוקריבה לעצמה ג ויאמר

אומר ימים שנים פתחת רבי מונא אומר משום רבי יהודה ימים שנים יכול ימים הרבה אס מרוכים הם והלא ככר נאמר רבים הא לא דבר אלא ימים מועטים וכמה הם הוי אומר שנים ט רבים שלשה יכול רבים עשרה אמר ימים ואמר רבים מה ימים מיעוט ימים שנים אף רבים מיעוט רבים שלשה י יכול שנים ושלשה הרי המשה וכי נאמר ימים ורבים והלא לא נאמר אלא ימים רבים הא כיצד הרבים הללו יהו מרוכים על שנים וכמה הם הוי אומר שלשה

פרק ה

יכול הרואה שלשה בתחילה תהא זכרה ומה אני מקיים ואשה כי תהיה זכר דם ברואה יום אחד אבל הרואה שלשה בתחילה תהא זכרה תל על נדתה אחר נידתה היא מטמאה ואינה מטמאה בתחילה ב אין לי לא סמוך לנדתה מופלג מנידתה מניין תל או כיתול על נידתה אין לי לא מופלג מנידת יום אחד מניין שנים ג ארבעה חמשה ששה שבעה שמונה תשעה עשרה מה מצינו כרביעי שהוא כשר לספירה וכשר לזיבה אף אני ארבה את אילו שהם כשירים לספירה וכשירים לזיבה ג מניין לרבות אחד עשר תל בלא עת נידתה או יכול שאני מרבה את שנים עשר אמרת לאו מה ראית לרבות אחד עשר ולהוציא את שנים עשר אחד שריבה הכתוב מיעוט מרבה אני את א עשר שהיא בכפירת בלא עת נידתה ומוציא את שנים עשר שאינו בכפירת בלא עת נידתה

ד אין לי אלא הרואה שלשה שהיא זכרה מניין לרואה שנים תהיה זכרה תל ימי זוכה כימי נידתה מניין לרואה יום אחד תהיה זכרה תל כל זוכה כימי נידתה ה מניין שהיא משמרת להם יום אחד תל טמא יהיה יכול כשם שהיא משמרת א לאחד כך תשמר שנים לטני ודין הוא ומה אם הזכ שאינו סופר אחד לאחד סופר שבעה לשנים זכה שהיא סופרת אחד לאחר אינו דין שתספור שנים לטנים תל יהיה לה אין לה אלא יום אחד ו אין לי אלא הרואה שלשה שהיא מטמא משכב ומושב מניין לרואה שנים שתטמא משכב ומושב תל ימי זוכה כמשכב נידתה ז מניין לרואה יום אחד שתטמא משכב ומושב תל כל ימי זוכה כמשכב נדתה ח

תהיה טמאה לרבות את כוועלה היא מטמאה את כוועלה ואין הזכ מטמא את שהוא כוועל ט הלא דין הוא ומה אם הזכב שאין מטמאה אלא בשלש ראיות לשלשה ימים מטמאה את כוועלה הזכ שהוא מטמא בשלש ראיות ליום אחד אינו דין שיטמא את שהוא כוועל תל תהיה טמאה לרבו את כוועלה היא מטמאה את כוועלה ואין הזכ מטמא את שהוא כוועל אלא שדרכו חכמים בלשון נקייה י כטובאת נדתה ולא כימי נדתה והלא דין הוא ומה אם במקום שלא עשה טומאת המיטמא כמטמא עשר ימי המיטמא כמטמא כאן שעשה טומאת המיטמא כמטמא אינו דין שנגעשה ימי המיטמא כמטמא תל כטומאת נידתה ולא כימי נידתה כל הנוגע בס יטמא על ידי חיבוריהם

פרק ט

ואם טהרה מזוכה כשתפסוק מזוכה מזוכה ולא מזוכה מנגעה מזוכה ולא מזוכב ולידתה וספדה לה לעצמה שבעת ימים יכול בין סמוכים בין מפורדים תל ואחר תטהר אחר אחד לכולם ב ר' שמעון אומר ואחר תטהר אחר המעשה תטהר כיון שטבלה טהורה להתעסק כטהרות אבל אמרו חכמים לא תעשה כן שלא תבא לירי ספק בשמיני יכול בין ביום ובין בלילה תל ביום ולא בלילה ג חקח לה לעצמה

ג ואמר יי אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת / ואין אני יודעים מה נאמר לו בדבור הראשון / הירר אלעזר / בן עזריה אומר משלו משל למח הדבר רומה לחולר שכנסם אצל הרופא אומר לו אל תשתה צונן ואל תשכב בטחב / כא אחר ואמר לו אל תשתה צונן ואל תשכב בטחב שלא תבות כדרך שמת פלוגי וזה ורזו יותר מכולם לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן ויאמר יי אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת / ד ואם בא מת הוא שנאמר ואל יבוא ואל ימות / ואם בא מת הוא כאשר מת פלוגי לכך נאמר אחרי מות שני בני אהרן ויאמר יי אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת / ה משום רבי ישמעאל אמרו הואיל ונאמר שני דיבורות כזה בצד אחד פתוח ואחד סתום / ילמד פתוח על הסתום / מה פתוח דבר ביד משה שיאמר לאהרן על ביאת הקודש אף סתום דבר ביד משה שיאמר לאהרן על ביאת הקודש ויאמר וזה דבר של יין ושל שכר שנאמר ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר טרף יי / וידבר יי אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת / ו אחיך באל יבוא / ואין משה בכל יבוא / או אחיך בכל יבוא ואין הכנים בלא יבוא / אמר רבי אלעזר ודין הוא ומה אם שנצטוו לבוא בצטווה שלא לבוא / מי שלא נצטוו לבוא אינו דין שנצטווה שלא לבוא / תמימי' ויכיהו שנצטוו לבוא אל אהל מועד ונצטוו לבוא שלא שתויין ושכר / ו אכל בעלי בומים שלא נצטוו לבוא לא נצטוו לבוא שלא שתויין ויין אכל כאן המצוה נצטווה תל דבר אל אהרן שאין תל אחיך ומה תלמוד לומר אחיך לרבות את הכנים / ח ואל יבוא בכל עת / זה יום הכיפורים / אל הקודש לרבות שאר ימות השנה / אמר רבי אלעזר ודין הוא ומה אם על יום שנצטוו לבוא נצטווה שלא לבוא / על יום שלא נצטווה לבוא אינו דין שיצטווה שלא לבוא / ישראל ויכיהו שנצטוו לבוא ברגלים ונצטוו לבוא שלא ריקנים / ט אבל בשאר ימות השנה שלא נצטוו לבוא תל אל הקודש לרבות שאר ימות כהן על יום שנצטוו לבוא תל אל הקודש לרבות שאר ימות השנה / י מבית הפרוכת להזהיר על כל הכית יכול על כל הכית במיתה תל אל פני הכפרות אשר על הארון ולא ימות / וא כיצד אל פני הכפרות במיתה / ושאר כל הכית באזהרה / יא אל פני הכפרת אשר על הארון מה תלמוד לומר לפי שנאמר כפרות יכול יהי כסי לארון תל כפרות / כפרות לארון ואין כסוי לארון / יב יכול לא יהיה כסוי לארון אבל יהיה דבר חוצץ בין כפרות לעדות תלמוד לומר וכסר ענן הקטורת את הכפרות אשר על העדות ולא ימות / הא אין דבר חוצץ בין כפרת לעדות / יג ולא ימות הרי זה עונש / כי בענן אדמת אל הכפרות הרי זו אזהרה / ואמר רבי אלעזר יכול עונש ואזהרה נאמרו קודם למיתת שני בני אהרן תלמוד לומר אחרי מות שני בני אהרן / יכול שניהם נאמרו לאחר מיתת אהרן / תלמוד לומר כי בענן אדמת אל הכפרות הא כיצד אזהרה נאמר קודם למיתת שני בני אהרן ועונש נאמר לאחר מות שני בני אהרן

פרק א

בואת יבוא אהרן אל הקודש מה תל לפי שכל אל הקדש אל פני הכפרות אשר על הארון שיכול אין לו אל לא קודש שיש בו ארון וכפרות שאין בו ארון וכפרות בנין תל בואת יבוא אהרן אל הקודש לעשות קדש שאין בו ארון וכפרות כקודש שיש בו ארון וכפרות / ב אתה אומר לכך נאמר אל הקודש לעשות קודש שאינו כזה בפר זה / או אינו אומר אלא לעשות

פר שאינו כזה בקודש זה ואינו זה זה פר הבא על כל המצות / ג הלא דין הוא ומה אם פרו הבא על לא הורע נכנס בו לפניו ולפנים / פרו הבא על הורע / אינו דין שיכנס בו לפניו ולפנים תל כזאת יבוא אהרן אל הקודש למעט פר הבא על כל המצות שלא יכנס בו לפניו ולפנים / ד בפר כן בקר לחטאת ואיל לעולה יכול מקום מתן דמו של פר שם מתן דמו של איל / אמר רבי יוסי מר' אני מקיים לא תעלו עליו קטורת זרה עולה ומנחה איזו היא עולה שצריך הכתוב למעט זהו איל העולה לכך נאמר בפר כן בקר לחטאת ואיל לעולה / ה בדי שיהו של כן / בדי שיהיו חדשים / בדי שיהיו כפולים / בדי שלא ילכש עמחם בנדים אחרי / יכול לא ילכש עמחם בגדי פשתן אבל ילכש עמחם בגדי צמר / תל בדי / יכול לא ילכש עמחם בגדי פשתן אבל ילכש עמחם בגדי חול תלמוד לומר / כו ומה תלמוד לומר בדי בדי ארכעו פעמים למעט ארכעו כלים / שנאמר בהם לפניי / ז בתוך שנאמר בחשן ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו כבואו אל הקודש לזכרון לפניי / ח תמיד / יכול יכנס בו לפניו ולפנים תלמוד לומר בדי ולא בחשן / ז בתוך שנאמר באפוד ונשא אהרן את שמותם לפניי / על שתי כתיפיו לזכרון / יכול יכנס בו לפניו ולפנים תלמוד לומר בדי ולא באפוד / ח בתוך שנאמר במעיל והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו כבואו אל הקודש יכול יכנס בו לפניו ולפנים תלמוד לומר בדי ולא במעיל / ט בתוך שנאמר בציץ והיה על בצהו תמיד לרצון לפניי / יכול יכנס בו לפניו ולפנים תלמוד לומר בדי ולא בציץ / י קודש ילכש שיהו משל קודש אין לי אלא אילו כלבדי / מניין לרבות שאר בגדי כהונה גדולה ובגדי אחיו הכהנים תל בגדי קודש / מניין אב לכל הבגדים שיהיו משל קודש / יא מניין שהיה טעון טבילה שנאמר ורחץ במים את בשור ולבשם / יב ומניין המסנדר מבגדי לבן לבגדי זהב ומבגדי זהב לבגדי לבן שיהיו. טעון טבילה תל בגדי קודש הם ורחץ במים את בשור ולבשם / יג יכול המשנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב וטעון טבילה תל הם / יכול יטעון טבילה בין מבגדים לכתנות בין כתנות לאבנט ובין אבנט למענפת תלמוד לומר ולבשם כולם כאחת / יד ומה תל ילכש יחגור ויצנף לפי שסופנו לרבות לו כלים אחרים בין הערבים / אין לו יכול לא ילכש בשחרית תל ילכש ויחגור ויצנף

פרשה ב

ומאת ערת בני ישראל שיהו משל ציבור וקח שעירי מיעוט שעירים שנים / אם כן למד נאמר שני שיהיו שנים / ומנין אף על פי שאינן שנים כשירים תלמוד לומר שעיר / שעיר ריבד / ב ואיל אחד לעולה / רבי אומר איל אחד הוא האמור כאן והוא האמור בחומש הפיקודים / רבי אלעזר ברבי שמעון אומר שני אילים הם / אחד אמור כאן ואחד אמור בחומש הפיקודים / והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו / שלא יביא משל ציבור / יכול לא יביא משל ציבור שאין ציבור בתכפרים בו / אבל יביא משל אחיו הכהנים שהרי אחיו הכהנים מתכפרים בו תלמוד לומר אשר לו / יכול לא יביא ואם הביא כשר תלמוד לומר שוב אשר לו / וכפר בעדו וכעד ביתו / זהו דברי רבי / יכול כפרה בדמים הינין דין נאמר כפרה בפר ונאמר כפרה בשעיר / מה כפרה האמורה בשעיר וידוי דברים חוץ מדמים / אף כפרה האמורה בפר וידוי דברים חוץ מדמים

ט והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו / זהו שאמרו שלא יביא משל ציבור / וכפר בעדו וכעדו ביתו זהו וידיו דברים / כיצד היה מתורה אנה השם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קודשך ככתוב בתורת משה עבדך לאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו / ואומר והתורה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאותם דברי רבי מאיר / וחכמים אומרים עונות אילו הודונות / פשעיהם אילו המרדים / חטאתם אילו חשגות מאחר שהוא מתורה על הודונות ועל המרדים חוזר ומתורה על חשגות / לא כך היה מתורה אנה השם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אני וביתי / אנה השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ופשעתי לפניך אני וביתי ככתוב בתורת משה עבדך לאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם / עונים אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד / ה וכן מצינו דרך כל הכתובים מתורים /

דוד אמר חטאנו עם אבותינו והרשענו / והרשענו / שלכדו בנו אביר חטאנו והקנינו והרשענו / דניאל אמר חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו / אף הוא כך היה בתורה חטאתי ועויתי ופשעתי לפניך / ו מהו שבשה אכר נושא עון ופשע חטאה ונקמה ואומר והתורה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאותם / אלא כיון שהיה מתורה על הודונות ועל המרדים כאילו הם חשגות לפניו / ולקח את שני השעירים מלמד שדם מעכב / זה את זה / לפני יי' פתח אהל מועד / מעמידו בשערי ניקוד אחריהם למזרח ופניו למערב / ב ונתן אהרן על שני השעירים גורלות של כל דבר / יכול שנים על זה ושנים על זה תלמוד לומר גורל אהרן לגורל אהרן לעזאזל / יכול של שם זה לעזאזל על זה ושל שם ושל עזאזל על זה תלמוד לומר גורל אהרן לגורל אהרן לעזאזל אין כאן לעזאזל אלא אהרן / ג אם כן למה נאמר גורלות שיהיו שוים שלא יעשה אהרן גורל גדול ואחד קטן אחד של כסף ואחד של זהב אחד של שיש ואחד של אשכנז / ד והקריב אהרן את השעיר אשר עליו הגורל ליי' יכול יהא נותנו על בניו תלמוד לומר לומר אשר עליו הגורל שעלה לשמו מתוך קלפי / ה ועשו שאם מת אחד מהם משיגורל יביא שנים ויגורל עליהם כתחילה ואומר אם של שם מת / זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו / ואם של עזאזל מת אמר זה שעלה לעזאזל יתקיים תחתיו / והשינוי בזה דברי ר' יהודה / וחכמים אומרים ירעה עד שיכתאב וימכר ויפלו דמים לנדבה / ועשו חטאת שיאמר ליי' חטאת / דבישיבעאל אובר לא היה צריך לומר חטאת אינו אובר לא לשם / ו השעיר אשר עליו הגורל / יכול יהא נותנו על גבית' לאשר עליו הגורל / שעלה לשמו מתוך קלפי / יעמד חי לפני יי' מה תל' לפי שנאמר לשלח אותו שילוחו למיתה / יכול שילוחו לחיים תל' יעמד חי לפני יי' לכפר עליו /

הא כיצד עמידתו חי לפני יי' ומיתתו בצוק / ז עד מתי הוא זקוק להיות חי / לכפר עד שיכפר שנאמר וכלה ככפר את הקודש את אהל מועד ואת המזבח דברי רבי יהודה / רבי שמעון אומר לכפר עליו כפרה שהיא בגופו / לשלח אותו / שאם נשפך הדם / ימות המשתלח / מת המשתלח ישפך הדם / ח לעזאזל למקום הקשה בהרים / יכול ביישוב תלמוד לומר הברברה / ומניין שיהיה בצוק תל' אל ארץ גזירה /

פרק ג

ושחט את פר החטאת אשר לו ולקח מלא המזבח והביאותו שם / שהוא נותנו לאחר למרס את דמו על הריבד הרביעי שבהיכל כדי שלא יקרס / ב ולקח מלא המזבח והביא / בכל יום היה היתה בשל כסף ומערה לתוך של זהב / והיום היתה בשל זהב ובה היה מכנים / ג בכל יום היה חותה בשל ארבעת קבים ומערה בתוך שלשת קבים היום חותה בשל שלשת קבים / ובה היה מכנים / ח נחלי יכול עובדות תלמוד לומר אש / אי אש יכול שלהבת תלמוד לומר נחלי אש / הא כיצד מן הלוחשות הללו / ומניין שיהא האש בטילה על גבי הנחלים תלמוד לומר נחלי אש / ו מעל המזבח יכול כולו תל' אשר לפני יי' הא כיצד הסבך למערב / ז אמר רבי יוסי זה סימן כל הניטל בחוץ להינתן בפנים ניטל מן הסבך לפני / ח וכל היוצא מכפנים להינתן בחוץ ניתן על הסבך בפנים / ט ומלא הופניו קטורת סמים דקה / הגדול לפי גדלו והקטן לפי קוטנו / כך היתה מידתה / קטורת שתהא משל ציבור / סמים שיהו כמבניה לתוכה / דקה מה תל' והלא כבר נאמר ושרק ממנה הדק ואם כן למה נאמר דקה שתהא דקה מן הדקה / י כיצד היה עושה מפרש בשלשת מנים מערב יום הכיפורים ומחזירים למכתשת כדי למלאות הופניו לקיים בה דקרה מן הדקה / יא והביא אל בבית לפרוכת ונתן את הקטורת על האש לפני יי' שלא יתקן מכהוץ ויכנים מכפנים / שהרי הצדוקים אומרים יתקן מכהוץ ויכנים מכפנים / אם לפני כשר ודם עושים כן / קל חומר לפני המבוק / ואומר כי בענין ארוא אל הכפורת אמרו להם חכמי' והלא כבר נאמר ונתן את הקטורת על האש לפני יי' / אינו נותן אלא בפנים / אם כן למה נאמר כי בענין ארוא אל הכפורת מלמד שהיה נותן בה מעלה קטן / ומניין שהוא נותן בה מעלה קטן תל' וכסה ענין הקטורת את הכפורת אשר על העדות ולא ימות / הא אם לא נתן בה לא היה מעלה קטן / או שחכר אחת מכל סבמניה הייב ביתה / יב ולקח מים הפר / נוטלו במי שהוא מברס בו / והזה / ולא המשיף / והזה ולא הזורק / אצבעו נאמר כאן אצבעו ונאמר להלן אצבעו / מר אצבעו האביר להלן הימנית המיומנת שבימין אף אצבעו האביר כאן הימנית המיומנת שבימין / יג אל פני הכפורת קדמה זה בניין אב כל מקום שנאמר כפורת זה הפנים למזרח / יד דבר אחר אל פני הכפורת קדמה / אינו מתכוין להז' לא למעלה ולא למטה / אלא כמצליף / טו לפני הכפורת יזה שבע פעמים לא שבע מינים / שבע פעמים שיהא מונה שבע פעמים הרי אחת ושבע /

פרשת ז

ושחט את שעיר החטאת אשר לעם / שלא יהיו אחיו הכהנים מתכפרים בו / וכבר הן מתכפרים כפרו של אחיהם / יכול לא יתכפרו בפרו של אחיהם שהיה הוא אומר אשר לו / מעתה אין להם כפרה וכשהוא אומר על הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר הוי אומ' י להם כפרה / וכמה הם מתכפרים מוטב שיתכפרו בפרו של אחיהן / שכן מצינו שחלק מכללן /

שהרי

אף בהיכל אחת למעלה ושבע למטן מדרס הפר' ומר' לפנים
ולפני אחת למעלה ושבע למטן מדרס השעיר' אף בהיכל
אחת למעלה ושבע למטן מדרס השעיר' השוכן אתם בתוך
טומאתם אף על פי שהם טמאים שכינה ביניהם' ה וכל
אדם לא יהיה יכול בעזרות תל באהל מועד אין לי אלא באהל
מועד מניין לרבות שילה וזית עולמים' תל לכפר בקודש'
אין לי אלא בשעה שנכנס לכפר בקטורת' מניין כשנכנס
לכפר בדמים תלמוד לומר בכאול לכפר' אין לי אלא בבוא
מניין אף ביציאת תלמוד לומר בצאתו עד צאתו' וכפר בעדו
ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל כפרתו קדמת לכפרת ביתו'
וכפרת ביתו קדמת לכל ישראל' ו יוצא אל המזבח
אשר לפני' י מה תל אמר רבי נחמיה לפי שכינינו בפרו הכא
על כל המצוות שהוא עומד חוץ למזבח ומזה עז הפרכות
בשעה שהוא מזה יכול אף זה הכן תלמוד לומר אשר לפני' י
והיכן היה לפניו מן המזבח' ז או אינו מדבר אלא
במזבח החיצון תלמוד לומר אשר לפני' י הא אינו מדבר אלא
במזבח הפנימי' ח וכפר עליו וכפר שהיה כגופו'
ולקח מדרס הפר ומדרס השעיר בזמן שהיה מעורבים' כול מדרס
בפני עצמו ומזרח בפני עצמו' תלמוד לומר מדרס הטאת
הכיפורים אה' הא מדרס אני מקיים ולקח מדרס הפר ומדרס
השעיר' בזמן שהם מעורבים' ט ונתן על קרנות
המזבח' מתחיל בקרן מזרחית צפונית' צפונית מערבית'
מערבית דרוםית' דרוםית מזרחית' מקום שהוא מתחיל
בטאת על מזבח החיצון' שם הוא גומר על מזבח הפנימי'
רבי יהודה אומר בשום דבר אליעזר במקומו הוא עומד ובוטא
ועל כולם הוא נותן מלמטן למעלה חוץ מזה שהיה לפני'
שהיה נותן מלמטן למטן' י סביב רבי ישמעאל אומר
נאמר כאן סביב' ונאמר להלן סביב מה סביב האמר כאן הפסיק
ארבע מתנות אף סביב האמר להלן הפסיק ארבע מתנות'
י א והוא עליו על טהור של מזבח' מן הדם שבענין' שבע
פעמים לא שבע שפים' שבע שיהא מונה שבע פעמים'
לא אחת ושבע' יב וטהור וקדרו מטהרות בני ישראל'
טהור לשעבר וקדרו לעתיד' לכווא'
פרשה ד וכלה בכפר א הקודש אם כיפר כלה
דברי ר' עקיבא' אמר ר' רבי יהודה
מפני מה הוא אומר אם כלה כיפר'
לא ללמד שאם חסר אחת מכל המתנות כאילו לא כיפר' וכלה
בכפר את הקודש זה לפני ולפנים' את אהל מועד זה היכל
המזבח זה המזבח' מלמד שכל אחד ואחד כפרה בפני עצמו'
כ מיכן אמרו נתן מקצת מתנות שבפנים ונשפך דם יביא
דם אחר ויתחיל' כתחילת במתנות שבפנים' רבי אלעזר ורבי
שמעון אמרו אינו מתחיל לא במקום שפסק' גמר את המתנות
שבפנים ונשפך את הדם יביא דם אחר ויתחיל' כתחילת במתנות
שבחוץ' נתן מקצת מתנות ונשפך דם יביא דם אחר ויתחיל
כתחילת במתנות שבחוץ' רבי אלעזר ורבי שמעון אומרי אינו
מתחיל אלא במקום שפסק' גמר מתנות שבחוץ ונשפך דם'
יביא דם אחר ויתחיל' במתנו המזבח' נתן מקצת מתנות במזבח
ונשפך דם יביא דם אחר כתחילת ויתחיל במתנות המזבח' ר'
אלעזר ורבי שמעון אומרים אינו מתחיל אלא במקום שפסק'
ג גמר מתנות המזבח ונשפך דם אין מתן היסוד מעכב'
וכולם מטמאים בגדים' ונשרפים בבית הדרשן דברי ר' אלעזר'
ר שמעון ורבי מאיר אומרי אינן מטמאים בגדים ולא נשרפים
בבית הדרשן אלא האחרון שהוא גומר את הכפרה' והקריב את
ספרא ו א 6 i השעיר

שחרי הוא וכיתו מתכפרים בו ואל יתכפרו בשל ציבור שלא
מצינו שחלק משל ציבור' ואם נפשך לומר והקריב אהרן את
פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו' ביתו של אהרן
הם' ב והביא את דמואל מבית הפרוכת מלמד
שהוא נכנס בו לפני ולפנים אין לי אלא דם השעיר שהוא
נכנס בו לפני ולפנים' מניין לדם דם רפר שכינס בו לפני
ולפנים תלמוד לומר ועשרה את דמו כאשר עשה לדם הפר'
מה דם השעיר נכנס בו לפני ולפנים' אף דם הפר יכנס בו
לפני ולפנים' ג והוא אותו אל הכפרות מלמד
שהיה נותן אחת למעלה ולפני הכפרות' איני יודע כמה
הם הריני דן נאמר מתן דמים בפר למטן ונאמר מתן דמים
בשעיר למטן מדרס מתן דמים האמורים בפר למטן שבע אף
מתן דמים האמורים בו למטן שבע' ד או כלך לדרך
זו נאמר דמים למעלה ונאמר דמים למטה מה למעלה אחת
אף למטה אחת נראה למי דומה דין מלמטן משל מטן'
ואין דין למטה משל מעלה' או כלך לדרך זו' דנים דם
השעיר מדרס השעיר ואין דנים דם השעיר מדרס הפר'
תלמוד לומר ועשרה את דמו כאשר עשה לדם הפר' מדרס
דם הפר למטן שבע אף דם השעיר למטן שבע' ה
ואני יודע כמה ליתן מדרס הפר למעלה' נאמר למעלה
מתן דמים בשעיר' ונאמר מתן דמים בפר למעלה' מה מתן
דמים האמורים בשעיר למעלה אחת' אף מתן דמים האמורים
בפר למעלה אחת' ו או כלך לדרך זו' נאמרו
דמים לבטן ונאמרו דמים למעלה' מדרס האמורים בו
למטן שבע אף דמים האמורים בו למעלה שבע'
ז נראה למי דומה דנים של מעלה משל מעלה' ואין
דנים של למעלה משל מטה' או כלך לדרך זו' דנים דם הפר
מדרס הפר ואין דנים דם הפר מדרס השעיר' תלמוד לומר
ועשרה את דמו כאשר עשה לדם הפר שהיו כל מעשיו שוים'
מה דם הפר למטה שבע אף דם השעיר למטה שבע' ומר'
דם השעיר למעלה אחת אף דם הפר למעלה אחת'

פרק ד

י א לי בענין הזה להביא שלשה טבאות טובאת עבודת זרה'
כמה שנאמר למען טבאת מקדשי וחלל את סם קודשי'
טובאת גילוי עריות שנאמר לכלתי עשות מחוקות התועבות
אשר נעשו לפניכם ולא תטמא בהם' טובאת שפיכות דמים
שנאמר ולא תטמא הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני
שוכן בתוכם' ב יכול על כל הטבאות הללו יהיה
שעיר זה מכפר תלמוד לומר מטומאות ולא כל טומאתם מה
מצינו שחלק הכתוב מכלל כל הטבאות בטומאת מקדש
וקדשו אף כאן לא נחלק אלא בטומאת מקדש וקדשו
דברי רבי יהודה' רבי שמעון אומר במקומו הוא מוכרע שנאמר
וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל' ולא כל טבאות
שבקדוש' ג יכול על כל טבאות בקדש וקדשו'
יהיה שעיר זה מכפר תלמוד לומר פשעיהם' אילו המרדים'
וכן הוא אומר מלך בואב פשעיו' וכן הוא אומר אז תפגע
לבנה בעת ההיא' מיכן אמרו כל שיש בזה ידיעה כתחילת
ידיעה בסוף תולדו לו עד שתודע לו יביא בעל' ויורד' וכן
הוא אומר לכל טאאת' ככהיובי טאאות' ד וכן יעשה
לאהל מועד כשם ש' א' לפני ולפנים כך הוא עושה
בהיכל' מה לפניו

פרק ו המדברה המדבר במדבר / לרבות מדבר
נוב וגבעון / שילה ובית עולם / כ

וְהַיְחִיחַ שֶׁם מַלְכֵּךְ שֶׁחֵם טְעֻנִּים נִגְזֵר וְאִינֵם
כְּשִׁירִים לַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים וְהַבֵּא , רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר כְּשִׁירִים לִכְהֵן
הָרִיט ' ח וְרַחֲמֵן בְּשָׂרָה בְּמִקּוֹם קָדוֹשׁ , בְּלִשְׁתֵּי
בֵּית הַפְּרָוֶה , וְחֲמֵשׁ טְבִילֹת הָיוּ שֶׁם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם , וְכוֹלֵם בְּקוֹדֶשׁ
בְּבֵית הַפְּרָוֶה חוּץ מִזֶּה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁהֵייתָ בְּחֹל עַל גְּבִי שַׁעַר
הַמִּים , וְיֵצֵא וְעֵשָׂה אֶת עֻלְתוֹ וְיֵצֵא עֻלְתָּהּ הָעֵם וְיִכְפֹּר בְּעֶדְוֹכְעֵד
בֵּיתוֹ וְבַעַד הָעֵם , עֻלְתּוֹ קוֹדֶמֶת לְעֻלְתָּהּ הָעֵם , וְכִפְּרָתוֹ קוֹדֶמֶת
לְכִפְּרַת הָעֵם , ט וְיֵצֵא חֶלֶב הַחֲטָאִת יִקְטֹרֶת הַמִּזְבֵּחַ וְיִקְטֹרֶת
אֶף בְּשַׁבַּת יִקְטֹרֶת אֶף בְּטוֹמָא ' ,

כיום

ד' היה רבי שמעון אומר שעירי ראשי חדשים מכפרים על טהור שאכל טמא' ושל דגלים מכפרים על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף' ושל יום הכיפורים מכפרים על שאין בה ידיעה בתחילה' אבל יש בה ידיעה בסוף' ה' אמרו לו ומהו שיקרבו זה בזה אמר להם יקרבו' אמרו לו הואיל ואין כפרתן שרף היאך הם קריבים' אמר להם כולם באים על טומאת מקדש וקדשיו לכפר' ו' רבי שמעון בן יהודה אומר משמו שעירי ראשי חדשים מכפרים על טהור שאכל טמא' מוכף עליהם של דגלים שהם מכפרים על טהור שאכל טמא' ועל שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף' מוכף עליהם של יום הכיפורים שהם מכפרים על טהור שאכל טמא' ועל שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף' ועל שאין בה ידיעה בתחילה אבל יש בה ידיעה בסוף' ז' אמרו לו ואמר היה שיקרבו זה בזה אמר להם הן' אמרו לו אם כן יהיו של יום

כיון שיצא הומת ירושלם מטמא בגדיו דברי רבי יהודה
 ב רבינו יוסי אמר לר' זאזול יכנס בגדיו אינו מטמא בגדים עד
 שיגיע לצוק / ר' שמעון ואמר המטמא את השעיר לעזאזל יכנס
 בגדיו / והזקרו בכת ראש מטמא בגדים / נ יכנס בגדיו
 ורחץ בשור במים יכול יהא גזירת מלך תל ואחר יבוא אל
 המחנה מהואחר האמור להלן בטומאה אף כאן מפני טומאה /
 ד ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת / אשר הובא את
 דמם לכפר בקודש יוציא / והשורף אותם יכנס בגדים כרת תל
 שיכול אין לי מטמאים בגדים ונשרפים בבית הדשן אלא אילו
 בלבר / ומניין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור
 ושעירי עז תל חטאת חטאת דברי ר' יהודה ר' אבא ממקומו הוא
 מוכרע / אשר הובא את דמם לכפר בקודש / זה בניין אב כל
 שדמו נכנס לפנים השורפו מטמא בגדים / ד לכפר בקודש /
 אם כפרו במצוותם נשרפים בבית הדשן ומטמאים בגדים / אם
 לא כפרו במצוותם נשרפים בבית הכיור ואינו מטמאים בגדים /
 ה יוציא אל מחוץ למחנה מה להלן אתה נותן שלש
 מתנות וכאן אתה נותן מחנה אחת / אסכן למה נאמר יוציא
 אל מחוץ למחנה / אלא כיון שיצא חוץ למחנה אחת השורפו
 מטמא בגדים / ו מוכן אמרו סובלים אותם כמטות / יצאו
 הראשונים להומת העזרה ואחרונים לא יצאו הראשונים מטמאים
 כגדים ואחרונים אין מטמאים בגדים עד שיצאו / ז ושרפו
 באש את עזרתם ואת בשרם ואת פרשם / נאמר כאן עור וכשר
 ופרש / ונאמר להלן עור וכשר ופרש / מה עור וכשר ופרש האמור
 להלן על ידי מתוח אף כאן על ידי ניתוח / ח והשורף
 לא המצית את האור ולא המסדר את המערכה / איזהו השורף
 המסייע כשעת שריפה / יכול יטמא בגדים משיעשה אפרו / תל
 אותם אותם אינם מטמאים בגדים / ואין השורף משיעשה אפר
 מטמא דברי ר' יהודה / ר' שמעון ואמר אינם מטמאים בגדים עד
 שיצא האור ברוכץ / אותם ניתן הכשר אין השורף מטמא בגדי /
 והיתה לכם ולא לאחרים / לחוקת עולם

פרק ז
 לבית עולמי / בחדוש השביעי יכול כולו /
 תל בעשור לחדש תענו את נפשותיכם /
 יכול ישב לו בחמה ובצינה כרי שיעשיר / תל וכל מלאכה לא
 תעשו מה מלאכה אסרתו לך במקום אחר מלאכה שהייתם
 עליה כרת / אף עיניו שאסרתו לך במקום אחר עיניו שהייתם
 כרת / ואילו הם הנתינים והפגולים בניין לרבות את
 הטבילים תל תענו את נפשותיכם ריבה / ג ארבה את
 הטבילים שהן במיתה / ולא ארבה את הנבילות שאינן במיתה
 תל תענו את נפשותיכם ריבה / ארבה את הנבילות שהן בלא
 תעשה ולא ארבה את החולין שאינן בלא תעשה תל תענו את
 נפשותיכם ריבה / ארבה את החולין שאינן בעמוד ואכול /
 ולא ארבה את התרומה ומעשר שני שהם בעמוד ואכול תל
 תענו את נפשותיכם ריבה / ארבה התרומה ומעשר שני שאין
 בבל תותירו ולא ארבה את הקדשים שהם בבל תותירו תל
 תענו את נפשותיכם ריבה / דבר אחר תענו את נפשותיכם
 עיניו שיהא בבית נפשותיכם / ואיזו זו וזו אכילה ושתיה /
 ז מוסר ר' ישמעאל אמרו נאמר כאן תענו את נפשותיכם
 ונאמר להלן יענך וירעיקך / מה עיניו האמור להלן רעבון אף
 עניו האמור כאן רעבון / ה וכל מלאכה לא תעשו
 כול לא יקנב את הירק ולא יציע את המטות ולא ידיח את
 זכוסות ודין הוא נאמר כאן מלאכה ונאמר מלאכה במלאכת
 זמשכן מה מלאכה האמור במלאכת המשכן שיש עמה חשוכה
 אף מלאכה האמורה כאן שיש עמה חשוכה / ו אומר

כיון שיצא הומת ירושלם מטמא בגדיו דברי רבי יהודה
 ב רבינו יוסי אמר לר' זאזול יכנס בגדיו אינו מטמא בגדים עד
 שיגיע לצוק / ר' שמעון ואמר המטמא את השעיר לעזאזל יכנס
 בגדיו / והזקרו בכת ראש מטמא בגדים / נ יכנס בגדיו
 ורחץ בשור במים יכול יהא גזירת מלך תל ואחר יבוא אל
 המחנה מהואחר האמור להלן בטומאה אף כאן מפני טומאה /
 ד ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת / אשר הובא את
 דמם לכפר בקודש יוציא / והשורף אותם יכנס בגדים כרת תל
 שיכול אין לי מטמאים בגדים ונשרפים בבית הדשן אלא אילו
 בלבר / ומניין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור
 ושעירי עז תל חטאת חטאת דברי ר' יהודה ר' אבא ממקומו הוא
 מוכרע / אשר הובא את דמם לכפר בקודש / זה בניין אב כל
 שדמו נכנס לפנים השורפו מטמא בגדים / ד לכפר בקודש /
 אם כפרו במצוותם נשרפים בבית הדשן ומטמאים בגדים / אם
 לא כפרו במצוותם נשרפים בבית הכיור ואינו מטמאים בגדים /
 ה יוציא אל מחוץ למחנה מה להלן אתה נותן שלש
 מתנות וכאן אתה נותן מחנה אחת / אסכן למה נאמר יוציא
 אל מחוץ למחנה / אלא כיון שיצא חוץ למחנה אחת השורפו
 מטמא בגדים / ו מוכן אמרו סובלים אותם כמטות / יצאו
 הראשונים להומת העזרה ואחרונים לא יצאו הראשונים מטמאים
 כגדים ואחרונים אין מטמאים בגדים עד שיצאו / ז ושרפו
 באש את עזרתם ואת בשרם ואת פרשם / נאמר כאן עור וכשר
 ופרש / ונאמר להלן עור וכשר ופרש / מה עור וכשר ופרש האמור
 להלן על ידי מתוח אף כאן על ידי ניתוח / ח והשורף
 לא המצית את האור ולא המסדר את המערכה / איזהו השורף
 המסייע כשעת שריפה / יכול יטמא בגדים משיעשה אפרו / תל
 אותם אותם אינם מטמאים בגדים / ואין השורף משיעשה אפר
 מטמא דברי ר' יהודה / ר' שמעון ואמר אינם מטמאים בגדים עד
 שיצא האור ברוכץ / אותם ניתן הכשר אין השורף מטמא בגדי /
 והיתה לכם ולא לאחרים / לחוקת עולם

כא אל אהל מועד ולא אוציא את הרובע ואת הנרבעה. ה. והנעבד, והאתנן והמחיר והכלאים והשרפה ויוצא דופן, וכני יונה שעבר זמנם, ובעלי מומים כקעו, תל להקריב הכשיר ליקרב יצאו אילו שאין כשיר ליקרב, או יכול אוציא פר חטאת ושעיר המשתלח תל לוי המיוחדים לשם יצאו אילו שאין מיוחדים לשם, ח או אוציא את אילו שאין מיוחדים לשם ולא אוציא עולה ומחוסר זמן בגופה והטאת בין בגופה בין בבעלי, ותורים שלא הגיע זמנם ובעלי מומים עוברים תל לפני משכן י' הכשירים ליקרב עכשיו יצאו אילו שאין כשירים לא לאחר זמן, ר' שמעון אוב' הואיל והם כשירים לאחר זמן, יהיו חייבים עליהם בלא תעשה.

פרק ט

אויכול שאני מציא עולה מחוסר זמן כבעלים, ואשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן, תל שור מכל מקום, כשב מכל מקום, עז מכל מקום, דם חשב לאיש ההוא, ולא לשולחו דם שפך אחד ששך חייב, שנים ששחט פטורים, ב והלא דין הוא ומה אם במקום שהמקור להדיק פטור, חייב שני שהקור, מקום ששחט להדיק חייב, אינו דין שנהייב שנים ששחט, תל דם שפך, אחד ששחט חייב שנים ששחט פטורים, ונכרת האיש ולא העיבור, והוא לא אנוס ולא שוגג ולא מוטעה, מקרב עמו, ולא עמו ועמו שלום, ג עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישם בשעת איסור הבמות והקריבם בשעת איסור הבמות מבחץ שהרי עונשם אמור, אזהרתם מניין תל השכר לך פן תעלה עולותיך ככל מקום אשר תדאר, יא אם במקום, ד

מיכן ואילך הוא מדבר בקדש שהקדישם בשעת היתר הבמות והקריבם בשעת איסור הבמות שנאמר למען יביאו בני ישראל את זבחיכם אשר הם וזבחים, וזבחים המותרים להם ככר, אל פני השדוד, מלמד שכל הזובח בכמה כזובח כשדור, ה והביאום ליי מצות עשה ומצות לא תעשה מניין תל ולא יזבחו עור את זבחיכם ששעירים אשר הם זונים אחריהם, ואינו יודע אם אילו קדשים קריבים בכמה לז' שלמים, אין לי לא שלמים מניין לרבות את העולה תל וזבח, ו אויכול שאני מברכה חטאת ואשם תל אתם, מה ראית לרבות את אילו ולהוציא את איליהם אחר שריבה הכתוב מעט, תלמו לז' שלמים, מה שלמים מיוחדים שהם באים בנדר ובנדבה, אף איני מברכה אלא כל שהוא בא בנדר ובנדבה, אף המנחות והנזירות דברי מאיר, וזכמים אומרים אין לך קרב בכמה אלא עולה ושלמים בלבד, ז וזרק הכהן את הדם על מזבח יי' זריקת כהן במזבח,

ואין זריקת כהן בכמה אלא אף הגרים אף הנשים אף העבדים כשירי בכמה, מזבח יי' פתח אהל מועד אין מזבח יי' בכמה, לא אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב דביר ר' באיר, רבי ישמעאל אומר לעולם אינו חייב עד שיכבה כמן מזבח ויעלה עליו, והקטיר את החלב לריח ניחוח לוי ואין ריח ניחוח בכמה, ח ולא יזבחו עוד את זבחיכם לשעירים, ואין שעירים אלא יסידים שנ' ושעיר יקדו שם, אשר הם זונים אחריהם לרבות שאר עבדו זה חוקת עולם לבית עולמים, ט תהיה בזמן הזה זאת להם ואין חייב עליהם כרת, לדורותיהם, שינהגו הדבר לדורות.

פרק י

ואליהם תאם ככל האמור בענין ישראל, אילו יש, גז אלו הגרים אשר יגור לרבן נשיהגרים בתוכם, לרבות נשים ועבדי, ב ואם כן לרמן נאמר איש איש לרבות שנים שחטלן דברי

טל פר מכפר על הכהנים, ט וזוהי זאת לכם לחוקת עולם לכפר על בני ישראל, בכל חטאתם אחת בשנה מה תל לפי שמצינו שזה מכפר עליו שלא בשעיריו יכול אף שאר הימי כך מכפרים שלא בשעיריהם תל אחת בשל' אוציא את הפסח ואת חגן שהם שבעת ימים ולא אוציא את העצרת שהיא יום אחד תל אחת בשנה, אוציא את העצרת שהם רגל כרגלים, ולא אוציא את ראש השנה שהוא יום טוב כיום הכיפורים, תל זאת אחת בשנה, זה מכפר שלא בשעיריו ואין שאר ימים מכפרים שלא בשעיריהם, י את משרד, מניין שכן אהרן לובש בגדים לגדולתו אלא כמקיים גזירת מלך, תל ויעש כאשר צוה יי' את משה, מניין שאף אהרן שומע כפי משרד כשזבע מפי הקודש תל ויעש כאשר צוה יי' את משה, וכן הכתוב משכחו בקבלה, בריית היתה אתו, תורת אמת היתה בפהו, ועולה לא נמצא בשפתיו שלום ובמיטור הלך אתו ורכי השיב מעון שהשיב פושעים לחורו.

פרשה י

בני ישראל חייבים משום השוחט והמקלה בחוץ ואין הגרים חייבים משום השוחט והמקלה בחוץ ולא זו בלבד אלא שהגרים מותרים לעשות כמה בכל מקום ולעלות לשמים, אי בני ישראל, אין לי אלא בני ישראל מניין לרבות את הגרים ואת העבדים תלמוד לומר ואמרת אליהם יכול ישראל שהיבי על העלייה בפנים חייב על השחיטה בחוץ, אהרן ובניו שאין חייב על העלייה בפני לא יהו חייבים על השחיטה בחוץ תל אהרן ובניו ובני ישראל, אין לי אלא אהרן ובניו ובני ישראל מניין לרבות ראשי המטות תל דבר הדבר ולהלן נאמר זה הדבר, מה זה הדבר האמור להלן ראשי המטות אף זה הדבר האמור כאן ראשי המטות, ומר' זור' הדבר האמור להלן אהרן ובניו ובני ישראל, אף זה הדבר האמור להלן אהרן ובניו ובני ישראל, ב זה הדבר אשר צוה יי' מלמד שהפרשה באמרה כמה אמר, אף לי אלא זו בלבד מניין שכל הפרשות נאמרו כמה אמ' תל זה הדבר אשר צוה יי' בנין אב לכל הפרשות שהיו בכרה אמר, ג איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה, יכול השוחט חטאת בדרום יהיה חייב, תל מחוץ למחנה, אי מחוץ למחנה יכול עד שישחט חוץ לשלש מחנות, ומניין אף במחנה ליום, תל במחנה, אי במחנה יכול אף השוחט חטאת בדרום יהיה חייב תל מחוץ למחנה, מר' מחוץ למחנה מיוחד שאינו כשר לשחיטת כל זבח, אף מחנה שאינו כשר לשחיטת כל זבח, יצא השוחט חטאת בדרום שהוא כשר לשחיטת קדשים קלים, ד

אין לי אלא השוחט את ההבמה יהיה חייב, מניין לשוחט את העוף יהיה חייב תל או אשר ישחט, יכול המולק את העוף יהיה חייב ודין הוא, ומה אם שחיטה שאין דרך הכשירה בכך בפנים חייבים עליה בחוץ, מליקרא שדרך הכשירה בפנים אינו דין שיהא חייב עליה בחוץ תל אשר שחט, על השחיטה הוא חייב ואינו חייב על המליקה, ה יכול השוחט חולין בפנים יהא חייב ודין הוא ומה אם קדשים שהיה להם שעת היתר בחוץ חייבים עליהם משום שוחט בחוץ חולין שלא היתה להם שעת היתר בפני אינו דין שיהו חייבים עליהם משום השוחט בפני, תל קרבן, על הקרבן הוא חייב, ואינו חייב על החולין, ו אי קרבן יכול יהיו חייבים על הקדש בדין הבית, תל אל פתח אהל מועד, ז אוציא הקדש בדין הבית שאינו

על דם הנפש במקדשים, מניין על דם הנפש בחולין ועל דם חתמציח בחולין, ועל דם התמצית במקדשים תל אשר יאכל כל דם דברי רבי יהודה וחכמים אומרים על כולם אינן חייבים אלא על דם הנפש בלבד, ד ונתתי פניי פונה אני מכל עסקי ועוסק בה, כנפש ולא בעיבור האוכלת ולא מאכלת, האם האוכלת את הדם אין הדם והחלב מצטרפים זה עם זה וזר והכרתו אותה מקרב עמה ועמה שלום, ה כי נפש הכשר בדם הוא להגיד מה גרם, ואני נתתי, ואם נתנם בבתנה אחת כיפר, לכס ולא לאחרי, על המזבח כל מקום שיתן על המזבח יכפר, לכפר על נפשתיכם, ולא על קרקעו של מזבח, כי הדם הוא כנפש יכפר הוא אם נתן מדם התמצית לא עשרה כלום, ו ועל כן אמרתי לכני שראל כל נפש מכס לא תאכל דם להזהיר גדולים על ידי קטנים, יכול יהיו נכרתים על ידיהם, תל האוכלת האוכל נכרת, ז יכול לא יהיו נכרתים על ידי הקטנים שאין הקטנים נכרתים על ידי עצמם אבל יהיו נכרתים על ידי גדולים שהרי גדולים נכרתים על ידי עצמם, תל כל אוכלי יכרת, אינו נכרתין לא על ידי גדולים ולא על ידי קטנים.

פרק יא

ישראל, אילו וישראל אילו הגרים, הגר לרבות נשי הגר, כתובם לרבות נשים ועבדים, ב אם כן למח נאמר איש איש לרבות, לפי שנאמר אשר יצור אין לי אלא הצד לקח ירש נתן, לו במתנה מניין תל איש איש, אין לי אלא צד נצוד כנוף אווהים ותרנגולים מניין תל צד מכל מקום אם כן למח נאמר אשר יצור דברי אומר למדך תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם כשר אלא בחומה זו, עוף יכול אף עוף טמא במשמע תל חיר, מה היה שהיה מטמא בגדים אף עוף שהוא מטמא בגדים יצא עוף טמא שאינו מטמא בגדים, אי מה חיה שאינה באם על הכני אף העוף שאינו באם על הכני, יצא עוף טהור שהוא באם על הכני, תל אשר יאכל יצא עוף טמא שאינו נאכל, ד אין לי אלא עוף נאכל חיה נאכלת מניין תל חיה או עוף אשר יאכל, חיה לרבות כל משמע, חיר כין מרובה בין מועט, עוף לרבות כל משמע, עוף כין מרובה בין מועט, מכאן אמרו שחט מאה דעות בקיום אחד כיסוי אחד לכולם, מאה עופות במקום אחד, כיסוי אחד לכולם, חיר ועוף במקום אחד, כיסוי אחד לכולם, ר' יהודה אומ' שחט חיה יכסה ואחר כך ישחט את העוף שח' חיה או עוף אשר יאכל, אל ותל א ככר נאמר כי נפש כל בשר דמו כנפשו הוא, ה ושפך, פרט לשחוט ונתנבל לר' בידו ולנוחר ולמקור להביא השחוט לאכילת גוים ולאכילת כלבי, ו השחוט ונמצאת טיפה, השחוט לזון השחוט חולין כפנים וקדשים בחוץ, חיה ועוף הנסקלים רבי מאיר מחייב שנאמר ושפך וכסה, והכמים אומ' אשר יאכל ושפך וכסה, שחיטתו שהיא כשירר לאכילה חייב לכסות, ושאינר כשירר לאכילה פטור מלכסות, ז ושפך וכסה כמה ששפך בו יכסה, לא יכסנו כרגל שלא יהו מצוות בזווית עלינו, ושפך וכסה מי ששפך הוא יכסה ולא יקפיד אם אחר יכסה ומניין שאף אחרים מוזהרים עליו תלמוד לומר כי נפש הכשר דמו כנפשו הוא, ח ושפך וכסה, מצוה שישכנו הוא, כיסוה ונתנבל פטור מלכסות כיסותו הרוח חייב לכסות, ט את דמו וכסה מלמד שכל דמו חייב לכסות, מיכן אמרו דם הניתז ושעל חסכין חייב לכסות, אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין שם דם לא הוא אבל איש שם דם שלא הוא פטור מלכסות, עליו תלמוד לומר כי נפש הכשר דמו כנפשו הוא, ו נ 6 iii וכסא

סיפרא

דברי רבי שמעון, אמר רבי שמעון ודין הוא ומה אם במקום שהשחוט להריגת חייב פטר שנים ששחטו, מקום שהמקלה להריגת פטור אינו דין שנפטור שנים שהעלו תל איש איש להביא את השנים, רבי יוסי אומר ההוא אחד שהעלה חייב שנים שהעלו פטורים, ג אשר יעלה עולה או זבח, אין לי אלא עולה מניין אימורי חטאת ואימורי אשם ואימורי קדשי קדשים ואימורים קדשים קלים תל זבח, ומניין לרבות את הדם תל או זבח, ד מניין הקומץ והלכנו והקטורת מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ושלושת לוגים מים ושלושת לוגים יין תלמוד לומר אל פתח אהל מועד לא יביאנו, כל שהיה נא אל פתח אהל מועד חייבים עליו.

ה אין לי אלא כשירים פסולים מנין חלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחולן לבקומו ושקיבלו בו הפסולים וזרקו את דמו והניתנים למטה שנתנם לבעלה והניתנים למעלה שנתנם למטה, והניתנים בפנים שנתנם בחוץ, והניתנים בחוץ שנתנם בפנים והפסח והחטאת ששחטם שלא לשמן תל לא יביאנו לעשות כל המתקבל לבוא אל אהל מועד חייבים עליו, ו חייב על השחיטה ועל העליה רבי יוסי הגלילי אומר שחט בפניו והעלה בחוץ חייב, שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור, שלא העלה אלא דבר פסול אמרו לו אף שהשחט בפנים והעלה בחוץ כיון שהוא ציאו פסול, ז רבי אומר מה לשחוט בפנים ומעלה לחוץ חייב שכן היתה לו שעת הכושר, תאמר בשחט בחוץ ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר, רבי אלעזר דברי שמעון אומר מה לשחוט בפניו ומעלה בחוץ חייב שכן המזבח מקבלו תאמר בשחט בחוץ ומעלה לחוץ שאין המזבח מקבלו, טמא שאכל בין קודש טמא בין קודש טהור חייב, רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל טהור חייב, וטמא שאכל טמא פטור, שלא אכל אלא דבר טמא, אמרו לו אף טמא שאכל טהור כיון שנגע בו טמא, וטהור ששחט טמא פטור שאין חייב אלא על טומאת הגוף, ח יכול המעלה פחות מכזית מן העולה פחות מכזית מן האימורים פחות מכזית מן הקומץ פחות משלושת לוגים יין יהיה חייב תל אותן על השלם הוא חייב ואינו חייב במקצת, ט יכול המעלה מבשר חטאת מבשר אשם מבשר קודש קדשים מבשר קדשים קלים, מותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים, ושירי מנחות יהיה חייב תל עולה, מה עולה מיוחדת שהיא ראויה לאישים יצאו אילו שאין ראויים לאישים, י יכול היוצא והיוצק זה כולל והפחות והמולח והמניף והמניח, המסדר את השולחן והמטיב את הנירות הקומץ והמקבל רמים בחוץ והא חייב, תל עולה מה עולה מיוחדת שהיא ראויה לאישים והיא משם עבודה יצאו אילו שאינם משם עבודה, יא וככרת האיש ההוא ולא העיבור, והוא אחד שהעלה חייב, שנים שהעלו פטורים דברי רבי יוסי, רבי שמעון אומר איש איש להביא את שנים, חור והעלה וחור והעלה חייב על כל העלייה והעלייה דברי רבי שמעון, רבי יוסי אומר אינו חייב אלא אחת, אינו חייב עד שיעלה ראש המזבח, ר שמעון אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב.

פְּרָשָׁה ט ישראל אילו וישראל אילו הגרים, לרבות נשי הגרים, כתובם לרבות נשים ועבדים, ב אם כן למח נאמר איש איש אמר רבי אלעזר דברי שמעון להביא והלך ישראל מן הגר ומן העבד, ג אשר יאכל כל דם מר תל לפי שנאמר כי נפש הכשר בדם שיכול, אין לי חייבים לא

ובגר יצאת מלוקה שבפנים שאין איסורם שוה באזרח ובגר יב יכול השוחט חולין בפנים וקדשים בין בפנים בין בחוץ והיו מטמין כגדים בבית הבליעה תל נבילה וטריפה כח נבילה ששוות בפנים ככחון אף טריפה ששוות בפנים ככחון יצא השוחט חולין בפני וקדשים בין בפנים בין בחוץ שלא שוו בפנים ככחון וככס יכול אף הצפיף תל בגר אי בגר יכול בגר גדול לכן המטמא בזב והמטמא בנגעים מניין גדול צבוע קטן לבן קטן צבוע עד שהתאמרבה להביא את שנים של סככה מניין תל בגר כגדים ריבה מניין לעשות שאר כלים כגדים תל טמא יכול שטמא אדם וכלי הרש תל בגר בגר הוא בטמא ואינו מטמא לא אדם ולא כלי חרש יג נמצאת אתה אומ' היה אוכל בנבלת עוף טהור וידו ארת על גבי התנור וידו אחת על גבי חמיו שניהם טהורים ואם לא וככס ונשא עונו יכול על כיבוס כגדים יהיה ענוש כרת תל ובשרו לא ירחץ ונשא עונו הא כיצד על רחיצת גופו ענוש כרת ועל כיבוס כגדים בארבעים יד מניין שאינו מדבר אללא בטומאת מקדש וקדשיו הוזחיר וענש על ידי טומאה וחייב קרבן על ידי טומאה מה קרבן שחייב להלך על ידי טומאת בטומאת מקדש וקדשיו אף עונש ואזהרה אמורים כאן על ידי טומאת בטומאת מקדש וקדשיו טו אחרים אומרים ונשא עונו ונשא עונו לגזירה שוה בדר נשיאות עון אמור להלך בכרת אף כאן בכרת

פרשה ח וידבר י' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אניי' אלהיכם אניי' שאמרתי והיה העולם אניי' דין אני מלא רחמים אניי' דין להיפרע ונאמן לשלם שכר ב אני הוא שפרעתי מדור המבול ומאנשי סדום ומן המצריים ועתיד ליפרע מכס אם תעשו כמעשיהם ג מניין שלא הייתה אומה באומות שהתעביו מעשיהם יותר מן המצריים תל כמעשר ארץ מצרים לא תעשו מניין לדור אחרון שהתעביו מעשיהם יותר מכולם תל כמעשר ארץ מצרים לא תעשו מניין למקום שישבו בו ישראל שהתעביו מעשיהם יותר מכולם תל אשר ישבתם בה ולא תעשו ומניין שישבתם של ישראל גרמה להם לכל המעשים הללו תל אשר ישבתם בה לא תעשו ד ומניין שלא הייתה אומה באומות שהתעביו מעשיהם יותר מן הכנענים תל וכמעשה ארץ כנען לא תעשו ומניין לדור אחרון שהתעביו מעשיהם יותר מכולם תלמוד לומר וכמעשר ארץ כנען לא תעשו ומניין למקום שכאו בו ישראל וכבשו שהתעביו מעשיהם יותר מכולם תלמוד לומר אשר אני מביא אתכם שמה ומניין שכיאתם של ישראל גרמה להם לכל המעשים הללו תלמוד לומר אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ה ר שמעון אומר הרי הוא אומ' מ'פעל ועשה קורא הדורות מראש זמן לדור החייב שיבואו ישראל ויפרעו מהם ו ר' יוסי הנלילי אומ' אחר שהכתוב שוקל מעשה ארץ מצרים כמעשה ארץ כנען ומעשה ארץ כנען כמעשר ארץ מצרים מפני מה זכו הכנענים לישב בארץ ארבעים ושבע שנים של וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים אללא בשביל שכר שכבדו את אברהם אבינו שאמר לו שמענו אדוני נשיא אלהים אתה בתוכינו בני אדם שכבדו את אברהם אבינו זכו לישב בארצם שבע וארבעים שנה ז רבן שמעון בן גמליא א' משום ר' יהודה בן לקיש הרי הוא אומר האדם הגדול בענקים הוא והארץ שקטה ממלחמה בני אדם שכבדו את הצדיק זכו שתשקוט עליהם את הארץ

וכסו ויכול יכפר עליו כלים ויכפה עליו אבני תל עפר אין לו אללא עפר בניין בשחיקת אבנים בשחיקת חרסים כנקעות של פשתן דקרי כנסורת של חרסים דקרי כזבל דק בחול דק בסיד ובחרסית וכל כינה וכמגופה שכתשה תל וכסו אי וכסו יכול בשחיקות כלי מתכות כקמח כסוכין וכמורסן תל עפר מר ראתי לרבות את אילו ולהוציא את אילו אחר שריבה מיעט כדברא אביא את אילו שוין ממין עפר ומוציא אני אילן שאינו ממין עפר יא שתמצי אומר כלל שהיה רבן שמעון בן גמליא א' מה עפר שהוא מיוחד שהוא מגדל והצבחי ומכסים בו אף כל דבר שמגדל צמחים ומכסים בו יצא דבר שאין מגדל צמחים אין מכסים בו יב כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא להגיד מה גרם ויאמר לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו גדולים על הקטנים יכול יהיו נכרתים על ידיהם תל כל אכלו יכרת ואין נכרתים לא על ידי גדולים ולא על ידי קטנים

פרק יא

וכל נפש יכיר אף הנוי תל גר אי גר יכול אף גר תושב תלמוד לו אזור מה אזור כן ברית אף גר בן ברית ב אשר תאכל אין אכילה פחותה מכזית או אשר תאכל נבילה פרט לחרטום ולצפורניים ולכנפיים ולנוצה ולבנים ג יכול יהא מטמא בגדים בתוך המעינים תל יכנס כגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר אינו מטמא בגדים בתוך המעינים יכול לא יטמא בגדים בתוך המעינים אבל תטבא בגדים בתוך הפה תל נפש אבכית נפש היא מטמאה ואלא בתוך המעינים ולא בתוך הפה ד יכול אם הקיאה תהא מטמאה בגדים דרך יציאתה תל אשר תאכל כדרך אכילתה היא מטמאה ואינה בטמאה דרך יציאתה ה יכול תהא נבלת בהמה בטמא בגדים אבית הבליעה תל נבילה וטריפה לא יאכל לטמאה בה את שאין לה טומאה לא אכילתה יצאת נבלת בהמה שהיא מטמאה עד שלא יאכלנה ו יכול נבלת עוף הטמא בה הכתוב ונבלת בהמה מקל וחומר תל כה ברא מה מטמא בגדים בכתי הבליעה אין את מטמא בנבלת בהמה בבית הבליעה ז יכול אף נבלת עוף הטמא תהא מטמא בגדי בבית הבליעה תל אשר תאכל נבלה וטריפה את שאיסורו משום כל תאכל נבילה יצא עוף טהור שאין איסורו משום כל תאכל נבילה דברי רבי יהודה וחכמים אומרי נבילה וטריפה נבילה שיש לה טריפה יצא עוף טמא שאין לו טריפה ח אשר תאכל נבילה כה תל טריפה אמר רבי יהודה אם טריפה היה והלא כבר נאמר נבילה ואם טריפה מתה הרי היא בכלל נבילה ואם כן מה תל נבילה פרט לשחשה ט אמר רבי מאיר ומהאם נבלת בהמה שהיא מטמא במגע וכמשא שחשתה מטהרת טריפתה מטומאתה נבלת העוף שאינו מטמא במגע ובמשא אינו דין שתהא שחשתה מטהרת טריפתה מטומאתה מה מצינו כשחשתה שהיא מכשרתה לאכילה מטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקתה שהיא מכשרתה לאכילה מטהרת טריפתה מטומאתה ר' יוסי אומ' דיה בנבלת בהמה שחשתה מטהרת ולא מליקתה י יכול המלוקה שבפנים שהיא מטמא בגדים בבית הבליעה תל נבילה וטריפה מה נבילה שאינה מתרת את האסור אף טריפה שאינה כותרת את האסור יצאת המליקה שבפנים שהיא מתרת את האסור וכל המולק קדשים בחוץ וחולין בין בפנים ובין בחוץ שאינן מתירים את האסור י א אחרים אומרים באזרח ובגר את שאיסורו שוה באזרח

וידבר

י' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת להם: קדושים תהיו: מלמד שהפרשה באמרת בהקהל ומפני מה באמרת בהקהל מפני שרוב גזפי תורה תלויים בה: קדושים תהיו: פרושים היו קדושים תהיו כי קדוש אני י' אליהם: לזה אם מקדיש אתם עצמיכם מעלה אני עליכם כאלו קידשתם אותי ואם אין אתם מקדיש: עצמכם מעלה אני עליכם כאלו לא קידשתם אותי: או אינו אומ' לא אם מקדיש אתם אותי הריני מקדוש ואם לאו איני מקדוש תל' כי קדוש אני: בקד' אני בין מקדשים אותי ובין אין מקדשים אותי: אבא שו' אומר פמלי' למלך: ומה עלי' להיות מחקה למלך: ב' אין לי אלא איש אשה בנין תל' תיראו הרי כאן שנים: ג' אם כן למה נאמר איש אלא שהאיש ספיקר בידו והאשה אין ספיקה בידה: מפני שיש רשות אחרים עליה: ד' נא איש אמו ואביו תיראו ונאמר את י' אליהם: תירא הקיש מורא אב ואם למורא המקום: ה' נאמר כבוד את אביך ואת אמך נאמר כבוד י' מוראך הקיש כיבוד אב ואם לכיבוד המקום: ו' נאמר מקל' אביו ואמו מות יומת: ונאמר איש איש כי יקל' אלוהיו ונשא הקיש קלילות אב ואם לקללת המקום: ז' אבל אי אפי' לאמר מכה כלפי למעלה וכן כדון מפני ששלשתם שותפים בו: ח' רבי שמעון אומר כששים קודמים לעזים בכל מקום: יכול מפני שהם מוכחים: תל' אם כבש יביא קרבנו לחטאת מלמד ששניהם שקולים: תו' חיים קודמים לבני יונה בכל מקום: יכול מפני שהם מוכחים תל' וכן יונה אותור לחטאת מלמד ששניהם שקולים: ט' האב קודם לאם בכל מקום יכול שכבוד האב עדיף על כבוד האם תל' איש אמו ואביו תיראו מלמד ששניהם שקולים: אבל אמרו חכמים האב קודם לאם בכל מקום מפני שהוא ואמו חייבים בכבוד אביו: י' אינו היא מורא לא ישב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו: אי זהו כיבוד מאכל ומשקרו: מלביש ומסכר: מכניס ומוציא: או איש אמו ואביו תיראו: יכול אם אמר לו אביו ואמו לעבוד על אחת מכל מצות האמורות בתורה ישמע להם: תל' ואת שבתותי תשמורו: כולכם חייבים בכבודי: אל תפנו אל האלילים אל תפנה לעובדי: ו' יהודה אומר אל תפנה לראותם ודי': יא' אלילים זה אחד מעשרה שמות המגונים שנתגבת בהם עבודה זרה לשם מעשיה: אלילים על שם שהם חלולים: פסל על שם שהם נפסלים: מוכרז על שם שהם ניסוכים: מוצה על שם שהם עומדים: עציצים על שם שנעשים פרקים: תרפים על שם שהם מרקובים: גילולים על שם שהם מגועלים: שיקוצים על שם שהם משוקצים: חבנים על שם שהם עומדים בזמה: אשרים על שם שהם מאשרי מאחרי: אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה תחילתם אלילים הם: אם פונה את אחריהן את עושה אותן אלהות: יב' ואלהי מסכה לא תעשו יכול יעשו להם אחרים: תלמוד לומר לא לכם: או לא לכם יכול הם יעשו לאחרים: תלמוד לומר לא תעשו לא לכם: מכין אמרו העושה עבודה זרה לעצמו עובר משום שתי אזהרות משום לא תעשו משום לא לכם: רבי יוסי אומר משום שלש משום לא תעשו משום לא לכם ומשום לא יהיה לך: וכי תזכרו זבח שלמי ל' לרצונכם תזכורו בין זבחכם יאכל ומפחת שאין תל' לא אם אינו ענין לאכילה תנינו ענין לזביחה אף תחילת זבחכם לא יהיה אלא על מנת לאכול לשני ימים: ב' אין לי אלא שלמים בניין לכל

פרק א

ספרא

www.daat.ac.il * דעת - אתר לימודי יהדות ורוח

ח' או כמעשה ארץ מצרי' וכמעשה ארץ כנען לא תעשו: יכול לא יבנו בניינות ולא יטעו נטיעו כמותם תל' ובחוקותיהם לא תלכו: לא אמרתי אלא בחוקים החקוקי' להם ולאבותיהם ולאבות אבותיהם: ומה היו עושים האיש נושא' לאיש והאשה לאשה: האיש נושא אשה וכתה והאיש ניסת לשנים לכך נאמר ובחוקותיהם לא תלכו: ט' משפטו אילו הדינים: חוקותי אילו המדרשות: תשמורו זו המשנה: ללכת בהם זה המעשר: תשמרו ללכת בהם: לא המשנה נגוד אלא המעשה נגוד: י' ושמרתם את חוקותי ואת משפטי: אשר יעשה אותם האדם: ליתן שמירה ועשייה לחוקי' ושמירה ועשייה למשפטו: וחי בהם לעולם הבא: ואם תאמר בעולם הזה והלא סופו מת הוא הא מה אני מקיים וחי בהם לעולם הבא: אני י' באמן לשלם שכר: איש מה תל' איש איש: להביא את הגוים שיהיו מוזהרים על העריות בישראל: לא תקרבו מה תל' לפי שנאמר איש איש שיכול אין לי אלא איש מבש שהוא מוזהר על ידי אשה אשה מוזהרת על ידי איש בנין תל' לא תקרבו הרי כאן שנים: ב' ואל אשה בנידת שוממא לא תקרבו לגלות ערותה: אין לי אלא שלא יגלה בנין שלא תקרבו תל' לא תקרבו אין לי אלא נידה כל תקרבו כל תגלה: בנין לכל העריות כל תקרבו כל תגלה תל' לא תקרבו לגלות אני י' אני באמן לשלם שכר: ג' אל תשמוא ככל אלה: בין ככולו בין במקצת: כי בכל ארץ נטמאו הגוים אילו המצרים: אשר אני משלח מפניכם אילו הכנענים: ותשמו הארץ מלמד שהארץ משמא על ידי הדברים האילו: ואפקוד עוניה עליה: כיון שאני פותח הפי' בם מיד אני גובה את הכל: ותקיא הארץ את יושביה בארס שבקיא את מזונה: ד' ושמרתם אתם: אתם נאים שומרים אותם שאתם פתחתם אותם וכן הוא אומ' ג' בעול אחותי כל' גל בעול מעיין חתום: ה' ולא תעשו מכל התועבות האלה בין מכולם בין מקצתם: אזהרה אזהרה: האזהרה לרבות נשי אזהרה: גר זה הנגר לרבות נשי הגרים: בתוככם לרבות נשים ועבדים: ו' כי כל התועבות האלו עשו אנשי הארץ אשר לפניכם מלמד שהאדם מיטמא על ידי הדברים הללו: והלא תקיא הארץ אתכם כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם מלמד שהארץ חייבת גלות על ידי הדברים האלה: ז' כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלו בין מכולן בין מקצתם: ובגרותו הנפשות מה תל' לפי שנאמר איש שיכול אין לי אלא איש שהוא ענוש כרת על ידי אשה: אשה ענושה כרת על ידי איש בנין: תל' הנפשות הרי כאן שנים: ח' העושות מה תל' לפי שב לא תקרבו יכול יהיו חייבים כרת על הקריבה תל' העושות ולא הקריבות: מקרב עמם ועמם שלום: ט' ושמרתם את משמרתי שמרו לי משמרת: ושמרתם משמרתי להזהיר בית דין על כך: לבלתי עשות מהוקות התועבות אשר נעשרו לפניכם: ולא תשמוא בכם מלמד שכל העריות קריות שומא: ולא תשמוא בהם ונשמתם בם: אם משמים אתם בהם נפסלים אתם מאחרי: מה הנייה יש לי בכם ואתם מתחייבים לי כליי'ר לכך נאמר אנני: אני י' אליהם: וכן עזרא אומר

פרק יג

תאנף בנו עד כלה לאין שארית ופלישה: י' אלהי ישראל צדיק אתה:

פרשת קדושים

בר צדוק אומר משמו אף לחרוכים שהיה להם ככל העיר.
 ה ולקט קציר לא לקט קישוף / ולקט קציר אין לקט
 אלא מחמת הקציר / מיכן אמרו היה קוצר קצר בלא ידו / תלש
 בלא קומצו / והכו קוש / עקצתו עקרב / נבעת בגל מידו על
 הארץ הרי של בעל הבית / תוך הדיד ותוך המגל לעניים / אחר
 יד ואחר המגל לבעל הבית / ראש המגל וראש הדיד רבי ישמעאל
 אומר לעניים / רבי עקיבא אומר לבעל הבית / ו לא
 תלקט לעני לא תסיע את העני / לא תלקט הזהיר את העני
 בשלו /

פרק ג

וכרמך לא תעולל מיכן אמרו כרם
 שכולו עוללות / רבי אליעזר אומר
 לבעל הבית / רבי עקיבא אומר
 לעניים / אמר רבי אליעזר וכו' תבצר לא תעולל / ואם אין צביר
 מניין עוללות / אמר לו רבי עקיבא וכרמך לא תעולל אפילו
 כולו עוללות שיכול הואיל והתיר הכתוב את העוללות לעני /
 יכול יבואו עניים וישללו אותם בכל שעה שירצו / אם כן לכת
 נאמזכי תבצור לא תעולל / אין לעניים בעוללות קודם לבעיר /
 ב ופרט כרמך / אין פרט לא מחבת הבעיר / מיכן אמרו היה
 בוצר עקץ את האשכולות / והסכך בעלים ונפל לארץ ונפרט
 הרי של בעל הבית / המניח כלכלה תחת הגפן בשערי שהוא
 בוצר הרי זה גזול העניים / על זה נאמר לא תשיג גזול עולים
 ריבה לו זכר כהפך כנו / ג איזו היא עוללת כל שאין לה לא
 יורדים הייבן העניים / כתף ולא נטף / יש לה כתף אבל לא
 בנטף / נטף אבל לא כתף לבעל הבית
 אם ספק לעני / עוללות שבארכוב אם נקצרת עם האשכול הרי
 של בעל הבית / ואם לאו הרי של עני / גרגיר יחיד / ר' יהודה אף
 אשכול / וחכמי אומ' עוללות / ד לעני יכול לעני מאהרים תל
 לגר / אי לגר יכול לגר תושב / תל ללוי מה לוי בן בית אף
 גר בן בית / ה תעזוב / הנה לפניהם והם יבאזו אפילו
 תשעים ותשעה אומרים לחלק ואחר אומר לבזבז אפילו בריא
 אפילו ידיו יפות לזה שומעים שאמר כהלכך / יכול בדלית
 ובדקל כן תל אותם / אפילו תשעים ותשעה אומרים לבזבז ואחר
 אוב' לחלק אפילו זקן אפילו חולה לזה שומעים שאמר כהלכך /
 ו מה ראית לומר בדלית ובדקל לחלק ובשאר כל הפירות
 לבזבז / אחר שריבית הכתוב מעטת קציר מה קציר מיוחד
 שהקטן מושל בו כגדול / יצאו הדלית והדקל שאין הקטן מושל
 בהם כגדול / רבי שמעון אומר חלקו אנונים בדלית ובדקל /
 ז תעזוב לפניהם הנח / תבואה בקשה תלתן בעמיר /
 תמרים במכורות יכול אפילו השירה אותן הרוח תל אותם /

הפרישם ואחר כך השירר אותן הרוח כשם שזכו בהם כך זכו
 בעציהם / מניין שספק לקט לקט / ספק שכחה שכחה / ספק
 פיואה פיואה / תל לעני ולגר תעזוב אותם אני / י אהיכם אני אני
 גובה מכס לא נפשות שכן אל תגזול דל כי דל הוא ולא תדאג עני
 בשער / וכן הוא אומר כי יידיב ריבם וקבע את קובעיהם נפש /
 לא תגנובו מה תל לפי שנאמ' /
פרשה ב
 גניצת שנים ישרם / למדנו
 עונש אוהרת מניין תל לא

תגנובו / ב לא תגנובו על מנת למקט / לא תגנובו על
 מנת לשלם תשלומי כפל / ולא על מנת לשלם תשלומי ארבעה
 וחמשה / בן בנ אומר לא תגנוב את שלך מאחר הגנב שלא
 תראה גונב / ג לא תכחשו מה תל לפי שכו' וכהש בה למדנו
 עונש / אוהרת מניין תל ולא תשקרו / ד איש בעמיתו אין
 לי אלא איש באיש / איש באשה מניין / תל בעמיתו מכל מקום /
 ה לא

הנאכלים שלא תודיע וזכחתו אלא על מנת לאכל לשני ימים /
 תלמוד לומר וכי תזכור זכר שלמים וכי תזכור זכר לרבות
 זכחים הנאכלים לשני ימים שלא תהא זכחתו אלא על מנת
 לאכל לשני ימים / ג תזכור תזכורוהו אין שוחטים שני
 ראשים כבת אחת / ד אם האכל יאכל ביום השלישי /
 פניול הוא לא ירצה שאין תלמוד לומר אלא אם אינו עניין
 לתוך לזמנו תניהו חוץ למקומו / ה ואוכליו עונו
 ישא כי את קודש יי' חלל ונכרת / וזה בניין אב כל שהוא קודש
 חייבים עליו כרת / ו ובקצרכם פרט לשקצורו והלשטים
 קיסם מורה נמלים שיבחרתה הרוח או בהמה / ובקצרכם פרט
 לשקצורו גויים מיכן אמרו נכרי שקצר שדהו ואחר כך נתגיייר
 פטור מן הלקט והשכחה והפיואה / ורבי יהודה מחייב בשכחה
 שאין שכחה אלא בשעת העימור / ז אין לי אלא קוצר
 תולש מניין תלמוד לומר לקצור קוטף מניין תלמוד לקציר
 אין לי אלא תכונת / קשיניות מניין תלמוד לומר בארצכם /
 אילנות מניין תלמוד לומר שדך / יכול הירק והקישואים
 והדילוגים והאבטיחים והמלפפניות הכל בכלל תל קציר / מה
 קציר מיוחד שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ ולקישתו
 כאחת ומכניסו לקיום יצאו ידקות אף על פי שלקישתן כאחת
 אבל אין מכניסן לקיום / יצאו התאנים שאף על פי שמכניסן
 לקיום אבל אין לקישתן כאחת והתכונת / והקישתן בכלל
 הזה / ח ובאילן האגוז וההרזים האנונים והשקדים /
 הגפנים והרימונים היתים והתמרים חייבים בפיואה / ט
 לא תכלה פאת שדך / ואין פאת אלא מחבת הכילוי / ואין פאה
 אלא שיש לה שם / ואין פאה אלא בסוף / מיכן אמרו נתן בין
 בתחילה בין באמצע הרי זו פיואה ובלבד שלא יפחות באחרונה
 אחד מששים / י וכן היה רבי שמעון אומר בשביל ארבעה
 דברים אמרו / לא יתן אדם פיואה אלא בסוף שדהו כפני גזל
 עניים מפני בטול עניים ומפני מראית העין ומשום שאמר
 תורה לא תכלה פאת שדך / מפני גזל עניים / כיצד שלא יראה
 אדם שעה פניוה ויאמר לקרובו העני בוא וטול לך פיואה / מפני
 ביטול עניים כיצד / שלא יהיו עניים יושבים ומשמרים כל היום
 ואומרי עכשיו הוא נתון פיואה אלא ילכו וילקטו בשדרי אחרת
 ויבואו בשעת הכילוי / מפני מראית העין / כיצד שלא יהיו העובדי
 והשבים אומרי ראו היאך קצר איש פרזני את שדהו / ולא הניח
 פיואה לעניים / ומשום שאמר תורה לא תכלה פאת שדך /
 יא שדך ולא שדה אחרים / רבי שמעון בן יהודה
 אומר משום רבי שמעון שדך ולא שותף עם הגוי / שדך לחייב
 על כל שדה ושדה /

פרק ב

מיכן אמרו אילו מפסיקים לפיאר
 הנחל והשלולית / דרך היחיד ודרך
 הרבים ושביל הרבים / ושביל היחיד
 הקבוע בימות החמה ובימות הגשם / הבור והגור / ורע אחר /
 והקוצר לשחת מפסיק דברי רבי מאיר וחכמי אומ' אינו מפסיק
 אלא אם כן חרש / ב אמת המים הקבועה הרי זו מפסקת
 רבי יהודה אומר אם אינה יכולה ליקצר כאחת הרי זו מפסקת
 כל ההרים אשר במערך יעדרון אף על פי שאין הכקר יכול
 לעבור ככליו הוא נתון פיואה לכל / ג הכל מפסיק
 לדעי ואינו מפסיק לאילן אלא גדר שהוא גבוה עשרה טפחי /
 אם היה שער כותש אינו מפסיק לאילן / אלא נתון פיואה לכל /
 ד לחרוכים כל הרואים זה את זה / אמר רבן גמליאל
 ג זנים היו בית אבא נותנים פיואה אחת לזיתים שהיה להם
 בכל הרוח / ולחרוכים כל שרואים זה את זה / רבי אליעזר

איש פלוני אתה חייב / ומניין שכשיצא אחד מן הדיינים לא
יאמר אני מזכה וחכירי מחייבי אבל מה אעשה ורבו עלי לך
באמר לא תלך רכיל בעמך / וכן הוא אומר הולך רכיל מגלה
סוד ונאמן רוח מפכה דבר / ח ומניין שאם אתה יודע לו
עדות אין אתה רשאי לשתוק עליה תל לא תעמוד על דם רעך
ומניין אם ראית טובע בנהר או ליסטים באים עליו או חיה רעה
בארץ עליו חייב אתה להצילו כנפשו תל לא תעמוד על דם
רעך ומניין לרודף אתה חייב להצילו כנפשו תל לא תעמוד על דם
המאורס חייב אתה להצילו כנפשו תל לא תעמוד על דם רעך
ולא תשא את אחיך יכול לא תקללנו לא תכנו ולא תסטרנו
תל בלבבך / לא אמרתי כי אם בשבאר שכלב / ומניין שאם
הזכחתו ארבעה וחמשה פעמים חזור והזכית / תל הזכית הזכית
יכול אפילו את מוכיחו ופניו משתנות תל ולא תשא עליו חטא
ט אמר ר' טרפון העבודה אם יש ברור הזה יכול להזכיר
אמר רבי אלעזר בן עזריה העבודה אם יש ברור הזה יודע היתר מבימים
לקבל תוכחת / העבודה אם יש ברור הזה יודע היתר מבימים
אמר רבי יוחנן בן גורי מעדיני עלי שמ' וארץ שיתר מארבעה
וחמשה פעמים לקח עקיבא על ידי לפני רבן גמליאל שהייתי
קובל לו עליו וכל כך הייתי יודע שהיה מוכיף לי אהבה / י
לא תקום עד היכן היא כוחה של נקיבה אמר לו השאילני בגלך
ולא השאילן / למחר אמר לו השאילני קרדומך אמר לו אני
משאילך כשם שלא השאלתה לי בגלך לך נאמר לא תקום / יא
עד היכן כחה של נשירה אמר לו השאילני קרדומך
ולא השאילני / למחר אמר לו השאילני בגלך אמר לו לא לך אני
כמותך שלא השאלת לי קרדומך לך נאמר לא תטור / יב
לא תקום ולא תטור את בני עמך / נוקם אתה ונושר לאחרים /
זאהבת לרעך כמין / רבי עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה /
בן עזאי אומר זה ספר תולדות אדם / זה כלל גדול מזה / יג
אילו נאמר בהמתך לא תרכיב כלאים / יכול לא יאחז בכהבה
ויעמידנה לפני הזכר תל כלאים / לא אמרתי לך אלא משום
כלאים / יד אין לי אלא בהמתך על בהמתך / מניין בהמתך
על בהמת אחרים בהמת אחרים על בהמתך / בהמת אחרים על
בהמת אחרים מניין תל את חוקותי תשמור / טו אין לי
אלא בהמה על בהמה / בהמה על חי חיה על בהמה מניין /
טמאה על טהורה / טהורה על טמאה מניין תלמוד לומר לומר את
חוקותי תשמור / יו שדך לא תזרע אין לי אלא שלא
יזרע / שלא יקיים מניין תל לא כלאים לא אמרתי אלא משום
כלאים / יז מניין שאין מרכיבים עץ סרק על גבי עץ מאכל
ולא עץ מאכל על גבי עץ סרק ולא עץ מאכל על גבי עץ מאכל
תל את חוקותי תשמור / יח וכבר כלאים מה תל לפי שכ'
לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו / יכול לא ילבש גיז צמר
ועניני פשתן / תלמוד לומר לומר / אין לי אלא בגד מניין לרבות את
הלבדים / תל שעטנז דבר שהוא שוט טווי וכו' / רבי שמעון ר'
אלעזר אומר כליו ומליו הוא אביו שבשמים עליו / מכלל שנא'
לא יעלה עליך יכול לא יפלוט לא הקופה לא חריו תלמוד ל'
לא תלבש לא תלבש אין לי אלא שלא ילבש מניין שלא יתכסה
תל לא יעלה עליך מותר אתה להציעו תחתיו / אבל אמר
חכמים לא תעשה כן שלא תהיה נימא אחת עולה על בשדו /

פרק ה

איש פרט לקטן או יכול שאני מציא
בן תשע שני ימים אחד / תלמוד ל'
ואש / ב כי ישכב את אשת
פרט לקטנה שכבת זרע פרט למערה והיא שפה יכול בשפה'
כנענית וכתוב מדבר תל והפדה או והפדה יכול כולה תל לא
נפרתה

ח לא תגנבו לא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו ולא תשבעו
בשמי לשקר / הא אם גנבת סופך לך חש סופך לשקר סופך
להיבע בשמי לשקר / ו לא תשבעו בשמי לשקר מה תל
לפי שב לא תשא את שם י' אלהיך לשוא שיכול אין לי חייבים
אלא על שם המיוחד בלבד / מניין לרבות את כל הכינויים תל
בשמי כל שם שיש לו / ז וחללת את שם י' אלהיך / בלבד
ששבוט שוא חילול השם / דא וחללת / נעשה אתה חולל להיות
ולכהמה / ח וכן הוא אומר על כן אלה אכלה ארץ ויאשבו
יושבי בה על כן חרו יושבי ארץ ונשאר אנשו מזער / ט
לא תעקש את רעך / יכול אפילו אמר איש פלוני גבור הוא
והוא אינו גבור איש פלוני חכם והוא אינו חכם איש פלוני
עשיר והוא אינו עשיר תל לא תגזל / מה הגזל מיוחד שהוא של
ממון אף עושה דבר של ממון / ואיזה זה הכובש שכר שכיר / לא
חלין פעולת שכיר אתך עד כוקר / אין לי אלא שכר האדם
שכר הבהמה והכלים מניין / שכר הקרקעות מניין / תל לא
חלין פעולת כל דבר / י עד כוקר אינו עובר עליו אלא
עד כוקר הראשון וכאפילו לא בא ולא תבעו תל אתך / לא
אמרתי אלא שלא ילין אתך לרצונך / יא יכול אפילו
המחזו אצל ההגנוני ואצל השולחני יהי עובר עליו / תל אתך
לא ילין אתך לרצונך / יב לא תלין פעולת שכיר אתך
עד כוקר אין לי אלא שכירים שהיה גובה כל הלילה / שכיר
הלילה שגובה כל היום מניין תל ביובו תתן שכרו / יג
לא תקלל הרש אין לי אלא חרש / מניין לרבות כל אדם תל
ונשיא בעמך לא תאורס כן למה נאמר חרש מה הרש מיוחד
שהוא בחיים / יצא המת שאינו בחיים / יד ולפני עיור לא
תתן מכשול לפני סומא כדבר בא ואמר לך בת איש פלוני
מה היא לכהונה אל תאמר לו כשירה והיא אינה אלא פסולה /
היה נוטל ממך עיצה / אל תתן לו עיצה שאינה הוגנת לו / אל
תאמר לו צא בהשכמה שיקפחוהו ליסטים / צא בצהרים בשביל
שישתרב / אל תאמר לו מכור את שדך / וקח לך חמור / ואת
עוקף עליו ונוטלה ממנו / שמה תאמר עיצה טובה אני נותן לו /
והרי הדבר מסור ללב / שנאמר ויראת מאלהיך אני י'

פרק ו

לא תעשו עול במשפט בדין / בלבד
שהדין המקלל את / הדין קרוי
עול / שני משוק חרם ותועבה /
וגורם לחמשדו דברים / משמא את הארץ ומחלל את השם /
ומסלק את השכינה / ומפיל את ישראל בחרב / ובגלה אותו
מארצו / ב לא תשא פני דל / שלא תאמר עני הוא זה /
הואיל ואני והעשיר הזה חייבים לפרנסו אזכנו ונמצא בתפרנס
בנקיות לך נאמר לא תשא פני דל / ג ולא תהדר פני גדול /
שלא תאמר עשיר הוא זה כן גדול הוא זה לא אבישנו ואראה
בכושתי / על אחת כמה שאני מכישו לך נאם / לא תהדר פני
גדול / ד בעדק תשפוט עמיתך שלא יהיה אחד מדבר כל
צורכו ואחד אתה אומר לו קצר בדרכיך / שלא יהיה אחד עומד
ואחד יושב / אמר רבי יהודה שמעתי שאם רצו להושיב את
שניהם מושיבים / ואיזהו אסור שלא יהיה אחד עומד ואחד
יושב / דבר אחד בעדק תשפט עמיתך הוין את כל האדם לך
זכות / ה לא תלך רכיל בעמך / שלא תהיה רך דברים
לזחוקה לזה / דבר אחר שלא תהיה כרוכל שהוא מטעין
דברים והולך / ו אמר רבי נחמיה כהן הוא מנהג של דיינים
בעלי הדין עומדים לפניהם ושומעים את דבריהם ומצאים
אותם לחון ונושאים ונותנים בדבר / גמרו את הדבר הזה /
כנסיס אותם / הגדול שבדיינים אומר איש פלוני אתה זכאי

רבי שמעון בן אלעזר משמו הנוטע לרבים חייב בעורלה, עלה מאיליו לרבי פטור מן הערלה, ו לא יאכל אין לי לא שלא יאכל מניין שלא יצבע בו ושלל ונהנה בו תל וערלתם ערלים, ערלים, לרבות את כולם, ז מניין לשלשים יום לפני ראש השנה הרי הן ככל השנה תל ובשנה הרביעית יהיה כל פרוי להביא את הפרש ואת העוללות כדכרי בית הילל בית שמי או יש לו פרש ויש לו עוללות, והענינים פודים לעצמם, ובית הילל אומרים כולו לנת, ח קודש מה קודש אמור להלן טעון חומש ובעיור אף קודש האמור כאן טעון חומש ובעיור, ט הילולים מלמד שהוא טעון ברכה לפניו ולאחריו, מיכן היה רבי עקיבא אומר לא יטעון אדם כלום קודש שיבדק, מניין לשלשים יום לפני ראש השנה הרי הן ככל השנה תל ובשנה החמישית תאכלו את פרוי להוסיף לכם תבואתו, רבי יוסי הגלילי אומר הרי אמתה כמסופר פירות חמישית על פירות רביעית, מה פירות חמישית לבעלים אף פירות רביעית לבעלים, רבי עקיבא אומר דברה תורה כנגד היצר שלא יהיה אדם אומר הרי ארבע שנים אני מצטער בו חנם לכך נאמר להוסיף לכם תבואתו, י תבואתו מלמד שאין נפדה לא תבואה מיכן אמרו אין פודים את הרבעי עד שיבוא לעונת המעשרות.

פרק י

מניין לאוכל מן הבהמה עד שלא תצא נפשה עובר בלא תעשה תל לא תאכלו על הדם, דבר אחר לא תאכלו על הדם, אלא תאכל מן הבשר והדמים כמזרק, ב לא תנחשו כגון אילן שהם מנחשים בחולדה בעופות וכיוצא, לא תעוננו אילן אוהזים עינים, רבי ישמעאל אומר זה המעביר על העינים, רבי עקיבא אומר אילן נותני עתים כגון אילן שהם אומרים למודות ערבי שביעיות להיות יפות, עקידות, קבניות להיות רעות, ד לא תקיפו אחד המקיף ואחד הנקף, פאת ראשכם סוף ראשכם, ואילו הם הצדעים מיכן ומיכן, ה ולא תשחית את פאת זקנך מזה תל לפי שנאמר ופאת זקנם לא יגלחו יכול אפילו גלחו במספריים כבתער יהיה הארץ חייב תל לא תשחית פאת זקנך, אי לא תשחית פאת זקנך, יכול אפילו לקטו במלקט ובריהטני והיה חייב תלמול לזקנם לא יגלחו הא כיצד גילוח שיש בו השחתה הרי אומר זה תער, ו פאת זקנך סוף זקנך מלמד שהוא חייב על הראש שתים מיכן ואחת, ואת מיכן, ועל הזקן שתים מיכן ושתיים מיכן ואחת מלמטן, רבי אלעזר אומר אם נטלן כלן כאחת אינו חייב עד שיטלנו בתערי, ז רבי אלעזר אומר אפילו לקטו במלקט ובריהטני חייב, ח ושרט לנפש, יכול אפילו כרס על ביתו שנפל, ועל ספינתו שאבדה בים ויהי חייב תל לנפש, לא אמרת סריטה אלא שהוא על הכת, ט מניין לחמש סריטות על מת אחד שהוא חייב על כל סריטה וסריטה, תלמוד לומר ושרט לחייב על כל סריטה וסריטה, רבי יוסי אומר מניין לסריטה אחת על חמש מתיים שהוא חייב על כל מת ומת תלמוד לומר לנפש לחייב על כל מת ומת, יא וכתובת קעקע יכול אפילו כתב ולא קעקע יהי חייב תל קעקע, אי קעקע יכול קעקע ולא כתב יהי חייב תל וכתובת, הא כיצד עד שיכתוב ויקעקע בדיו ובכחל ובכל דבר שהוא רושם, רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון אינו חייב עד שיכתוב שם השם שנאמר וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני, י

פרק י

אל תחלל את בתך להזנותה יכול לא יתננה לריו ולא יתננה לישורא תל

נפדתה הא כיצד פרויה ואני פרויה את שחצייה שפחה וחצייה בת חורין, במאורסת לכן חורים הכתוב מדבר דברי ר' עקיבא, רבי ישמעאל אומר בשפחה כנענית הכתוב מדבר המאורסת לכן חורים, רבי אלעזר בן קזיה אומר כל עריות כבר אמורות משאר אין לנו אלא שחצייה שפחה וחצייה בת חורים, ג והפדה לא נפדתה בכסף ושווה כסף, בשטר מניין תלמוד לו או חופשה לא נתן לה, והלן הוא אומר וכתב לה מה לה האמור להלן בשטר אף כאן בשטר, או אין לי אלא כסף בחצייה ובשטר בכולה מניין אף שטר בחצייה תל או חופשה לא נתן לה מה כסף בחצייה אף שטר בחצייה, ד בקורת תהיה מכות מלמד שהיא לוקה יכול אף הוא ילקה תל תהיה, היא לוקה והוא אינו לוקה, ה לא יומתו כי לא חופשה, הא אם חופשה הרי אילו חייבים מיתה, רבי שמעון אומר משום רבי עקיבא יכול יהיה הכסף גומר בה תל לא יומתו כי לא חופשה, עירה כל הפרשה, ו אשה מלמד שאין גומר בה כי אם בשטר, ו והביא את אשמו לוי אל פתח אהל מועד איל האמור, נאמר כאן אף אשם ונאמר להלן איל אשם, מה איל האמור להלן בכסף שקלים, אף כאן בכסף שקלים, ז וכפר עליו והכה באיל האשם לפני יי על חטאתו אשר חטא מלמד שהיה מכיף, אחת על ביאות הרבר ונסלח לו מחטאתו אשר חטא לעשות את המזיד כשונג, ח כל העריות לא עשה בהם את הקטן כגדול, ושפחה עשה הקטנה כגדולה, ט כל העריות עשה בהם המערה כגומר ושפחה לא עשה בה את המערה כגומר, י כל העריות אהר האיש ואחד האשה שוים במכות ובקרבן, ובשפחה היא לוקה והיא אינו לוקה הוא מכיף קרבן והיא אינה מכיף קרבן, כל העריות בחטאת, ושפחה חרופה באשם, כל העריות בנקיבה ושפחה בזכר, כל העריות חייב על כל ביאה וביאה, ובשפחה אינו חייב אלא אחת על ביאות הרבה, כל העריות לא עשר בהם מזיד כשונג ושפחה עשה בה את המזיד כשונג.

פרשה ג

הדין תל אל, המיחדת, ב כי תבוא ונטעתם, פרט לשנטען גנים עד שלא באו לארץ, או יכול שאני מוציא את שנטען גנים משבאו לארץ, תל כל עץ, מיכן אמר עד שבאו אבותינו לארץ ומצאנו בטעם פטור, נטעו אף על פי שלא כיבשו חייב, ונטעתם פרט לעולה מאיליו, ונטעתם פרט למרכיב ולמכריד, מיכן אמר ספוק גפנים, ספוק על ספוק אף על פי שהכריכה בארץ מותר, רבי מאיר אומר בקום שכתה יפה מותר, מקום שכתה רע אסור, אין לי אלא שנטע אגוז ושקד, נטע יחזור מניין תלמוד לומר כל עץ, עץ מאכל ולא עץ סרק, עץ מאכל פרט לנטע לסיני ולקורות ולעיצים, רבי יוסי אומר אפילו אמר הפנימי למאכל והחיצוני לסיני, הפנימי חייב והחיצוני פטור, ג אמר רבן שמעון בן גמליאל כמה דברים אמרי בזמן שנטע לסיני ולקורות ולעיצים, דבר שהוא ראויה להם, שאין ראויה להם מניין, תל כל עץ, נטעו לעצים וחייב עליו לאכילה מניין תל כל עץ, מאימתי הוא מוכרז לו משעת נטעתו, פרוי פרט לעלים ודולקים ולמי גפנים ולמי סמדר, או יכול שאני מוציא את ענקיות וחסוד תל פרוי פרוי דברי ר' יוסי הגלילי ר' עקיבא אומר וערלתם את עורלתו, ערילים לרבות כולם, ד שלש שנים יכול בתוך שש שנים הוא אסור ולאחר שלש שנים יהיה מותר תל יהיה לכם, להביא את הנטע לרבים, רבי יהודה אומר לכם פרט לנטע לרבים,

תל לחנותה / לא אמרתי אלא חילול שהוא לשם זנות / ואיזה זה זר המוסר דין להכירו בתו פגומה שלא לשם אישות / וכן המוסרת עצמה שלא לשם אישות / ג ולא תזנה הארץ / מזנים הם הפירות / יכול על מעשה יחיד תל ומלאר הארץ זימה / ולא על מעשה יחיד / ד רבי יהודה אומר הרי הוא אומר ותחניפי ארץ בתזנותך / וברעתך / מה עונשו של דבר ומנעו רבובים / ומלקיש לא היה / ומצא אשה זונה הירד לך מאנת הכלם / ה רבי אעזרז כן יעקב אומר מתוך שהוא בא על נשים הרבה ואינו יודע על איזה מהם בא / והוא שקיבלה מאנשים הרבה ואין יודע מאיזה מהם קיבלה / שנת ונשא לבתו / שנג והשיאה לבנו נמצא הוא נשוי לבתו ובנו לאחותו נמצא ממלא את העולם ממזרים שנאמר זימה / ז מה זה הוא / ו רבי אעזרז אומר מנין שהוא ענוש לפני המקדש כבא על אשה ואמר / באמר כאן זימה ונאמ' להלן ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זימה היא מלמד שהוא ענוש לפני המקדש כבא על אשה ואמה / ז יכול יהיה בניין בית המקדש דוחה שבת / תל את שבתותי תשמורו / ומקדשי תיראו / אמר שבת משם שמירה / ואמר במקדש משם מורא / יכול יהיה ירא מן המקדש תל ואת שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מר שבת לא מן השבת את מתיירא אלא ממי שפקד על השבת / אף מקדש לא מן המקדש אתה ירא אלא ממי שפקד על המקדש / ח אין לי אלא בזמן שבת המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מניין תל את שבתותי תשמורו / ומקדשי תיראו מה שמירת שבת לעולם / אף מורא מקדש לעולם / ט איזהו מורא לא יכנס להר הכית במקלו ובתרמילו במנעלו ובאפודתו ובאבק שעל רגליו ולא יעשו קפנדריא וברקיקה מקל וחומר / י אל תפנואל האוכות ואל הידעונים / אוב זר פיתוס המדבר משיחו / וידעוני המדבר בפיו הרי אילו בסקילה והנשאל בהם באזהרה / יא אל תבקשו לטבאה בהם מלמד שאינם באים עליו על אדם לא אם כן הפנה דעתו להם ונטמא בהם אם מטמאת בהן / דע מה את מחליף מה במה / יב מפני שיבחר תקום יכול מפני אשמי תל זקן ואין זקן אלא חכם שנאמר אספה לי שבעים איש מוקני ישראל / רבי יוסי הגלילי אומ' אין זקן אלא זה שקנה חכמה שכ ילקני ראשית דרכו / יג יכול יעמוד לפניו מרחוק תל וחדרת פני זקן / אי וחדרת יכול יהדינו כממון / תל תקום וחדרת / מה קימור שאין ברר חסרון כיס אף הידור שאין ברר חסרון כיס / יד איזהו הידור לא ישב במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו / יכול אם ראהו יעצום עיניו כאלו לא ראהו / הרי הדבר מסור ללב / שנאמר ויראת מלאהיך / וי' הא כל דבר שהוא מסור ללב נאמר ויראת מלאהיך / שו רבי שמעון כן אעזרז אומר מניין זקן שלא ישריח / תל זקן ויראת מלאהיך

פרק ח

בא ואמר לי גר אני יכול קיבלו תל אתך במחחק לך את שבא עדי' מניין תל וכי יגור בארצכם / אין לי לא בארץ / בחוצה לארץ מניין תל אתכם בכל מקום שאתם / אם כן למה נאמר בארצכם אלא בארץ צריך להביא ראיה / ובחוצה לארץ אין צריך להביא ראיה / ב לא תנונו אותו שלא תאמלו אמש הייתה עובד עבודה זרה ועכשיו נכנסת תחת כנפי השכינה / ג כאורח מה אורח שקיבל עליו את כל דברי התורה / אף גר שקיבל עליו כל דברי התורה / מיכן אמרו גר שקיבל עליו את כל דברי התורה חץ מדבר אחד אין מקבלים אותו /

דבי יוסי ברבי יהודה אומר אפילו דבר קטן מדקדוקי סופרים / ד והיה לכם הגר הנר אתכם ואהבת לו כמוך כשם שב לישראל ואהבת לרעך כמוך / כך נאמר לגרים ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים דעו מנפשו של גרים שאף אתם הייתם גרים בארץ מצרים / ה לא תעשו עול במשפט אם לדון כדן הדין אמור אם כן למר נאמר לא תעשו עול במשפט כמדה וכמשורת מלמד שהמודד נקרא דין / שאם שיקר במידה קרוי עול שנאוי ומשוקן / חרם ותועבה / ונורם לחמשה דברים / משמא את הארץ / ומחלל את השם / ובמסקל השכינה / ומפיל ישראל כחרכ / ומבלה אותם מארצ' / ו במידה זו מידת הארץ / במשקל זו טרשני / ובמשורה זו זר הגדול / וזו אומ' זו קשית קשבה / וזו אר' זו החפז / ז מאזני צדק צדק את המאזנים / יפח / אבני צדק צדק את המשקלות / יפה / איפת צדק / צדק את האפחות / יפה והין צדק צדק את ההין / ר יוסי ברבי יהודה אומ' והלא ההין ככלל איפה היה שנאמר ואיפת צדק אם כן למר נאמר והין צדק יהיה לך / לאו צדק והין צדק / ח יהיה לך / מנה לך / אגרימים על כן / מיכן אמרו הסיטון מקנה את מידותיו אחת לשלשים יום / בעל הכית אחת לשנים עשר חדש / רבן שמעון כן גמליאל אומר חילוף הורכבים / ההנוכי קנסה מידותיו פעמים בשבת / וממחרת משקלתי פסם אחת בשבת / ויקנה מאזנים על כל משקל משקל / ט אמ' רבן שמעון כן גמליאל במה דברים אמורים / בלח אבל ביבש אינו צריך וחייב להכריע לו טפח / היה שוקל לו עין בעין בנותן לו גירומי / אחד מעשרה גות / לובלח ואחד מעשרים כיבש / י אבי י' אלהים אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים על תנאי שתקבלו עליכם מצוות מידות ככל המורה במצוות מידות מורה מצרים / יא ושמרתם את כל חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם ליתן שמירה ועשיה לחוקים ושמירה ועשיה למשפטים / אני י' אני נאמן לשלם שכל

פרשה

ו ואל בני ישראל תאמר / ואל בני ישראל תדבר / אמור אל בני ישראל / דבר אל בני ישראל / צואת בני ישראל ואתה תצוה אל בני ישראל / רבי יוסי אומר דברה תורה כלשון בני אדם כלשונות הרבית / וכולם צריכים להידרש / ישראל אילו ישראל / גר אילו הגרים / חגר / לרבות נשי הגרים / כישראל לרבות נשים ועבדים / ב אם כן למר נאמר איש / להביא את הגרים שכאו אל העריות האומות שידונו בדיני האומות ושכאו על העריות ישראל שידונו בדיני ישראל / ג אשר יתן מורעו למולך לא שיתן מורעו מיכן כך / אשר יתן מורעו למולך מה תל לפי שנאמר ומורעך לא תתן יכול אפילו מסר ולא העביר יהיה חייב תל ומורעך לא תתן להעביר למולך / יכול אפילו מסר להעביר למולך שלא באש יהיה חייב תל לא ימצא מעביר בנו ובתו באש וקוסם קסמים / העברה העברה לגזירה שוה / מה העברה האמר להלן למולך / אף כאן העברה האמורה כאן למולך / ומה העברה האמורה להלן כאש אף העברה האמורה להלן כאש / נמצית אתה אומר שימסור ועביר כאש למולך / ד מות יובת / כבית דין מניין אם אין בבית דין כחיפה שעם הארץ מסייעים אותו תל קם הארץ ירגמוהו / דבר אחר קם הארץ / קם הארץ שבנינו נבראתה הארץ / רבן גמליאל אומר קם שהם עתידים לירש את הארץ על ידי הדברים הללו / וידמוהו ולא כסותו / באין / מלמד שאם

יורשת עולם: שמא תאמרו אין לך ליתן לנו אלא משל אחר והלא משלכם היא והיא אינה אלא חלקיך של שם ואתם בניו של שם: והן אינן אלא בני חם ומחטיב בתוכה: אלא שהיו שומרי המקום עד שתבואו: ט אניי אלהיכם אשר הכרלתי אתכם מן העמים ראו כמדר ביניכם ולאומות: באומות אדם בקשט את אשתו ומסרה לאחר אדם בקשט את עצמו וגבסר לאחר: י והכרלתם בין הבמה השחורה לטמאה: צריך לומר בין פרה להמור והלא כבר מפורשים הם: אם כן למר נאמר והכרלתם בין הבמה השחורה לטמאה בין שחורר לך לטמאה לך: בין שנשחט רובו של קנה בין שנשחט חציו וכמת הוא בין רובו לחציו מלא שיער: יא ובין העוף הטמא לשחור: ולא תשקצו את נפשותיכם בבמה ובעוף ובכל אשר תרמסו האדמה הכרלתי אתכם לטמא לאסר: יב והייתם לי קדושים כי קדוש אני יי: כשם שאני קדוש כך אתם קדושים היו קדושים: כשם שאני פרוש כך אתם היו פרושים:

יג ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי: אם מובדלים אתם מן העמים הרי אתם לטמא ואם לאו הרי אתם של נכוד נצר מוך בכל וחכיו: ד אעזר בן עזריה אומ' מניין שלא יאמר אדם אי אפשי ללבוש אי אפשי לאכול בשר חזיר: אי אפשי לבוא על הערוה: אבל אפשי מר אעשה ואבי שבשמים גזר עלי כך ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי נמצא פורש מן העכירה ומקבל עליו כלכות שמים: יד איש ואשר אין לי אלא איש ואשה: שומטם ואנדרוניסם מניין תל או אשר: כי יהיה בהם לא הנשאל בהם: אוב זה הפיתוס המדבר משתיו: וידעונו המדבר בפיו: הרי אילו בקסילה והנשא בהם באוהרה: טו מות יומתו באכן ירגמו אותם דמיהם כם: זה בנין אב כל דמיוס כם האומרים בתורה בקסילת:

מגלתא אמור

ויאמר

י' אלמשה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו: בני אהרן אין מיטמים למתים: בטמות חן בנות אהרן למתים: בני אהרן יכול חללים תל הכהנים יצאו חללים: ומניין לרבות כעלי: מומין תל בני אהרן אף הקטנים: ב ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו: אין לי אלא המת: ומניין לרבות את הדם תל לנפש: ואומר כי הדם הוא הנפש: ג מניין לרבות כל הטמאות הפורשות ממנו מן המת: תל ואמרת אליהם לרבות את הטמאות הפורשות מן המת: לנפש לא יטמא בעמיו בזמן שעמיו שם אינו מטמא: מיטמא הוא למת מצוה: ד כי אם לישאר הקרוב אלי: אין שאר אלא אשתו: שב שאר אביו היא: הקרוב לא את הארוסה: אליו לא את הגדשה: ואמר לאמו מה תל לאביו מת אמו שהיא מתחללת הרי הוא מטמא לה: אביו שאינו מתחלל אינו דין שיטמא לו: אילו כן הייתי אומר מה אמו כידוע אף אביו כידוע: אביו חזקה מניין תל ולאביו: ה או אילן נאמר לאביו ולא נאמר לאמו הייתי אומר מה אביו שהוא חזקה הרי הוא מטמא לו אמו ודאי אינו דין שיטמא לה אילו כן הייתי אומ' מה אביו שאינו מתחלל אף אמו שאינה מתחללת: אמו שנתחללה מניין תל ולאמו: ו יאמר לבנו ולבתו: מר תל לאמו ולאביו: בנו ובתו שאינו חייב בכבודם: הרי הוא מטמא להם: אמו ואביו שהוא חייב בכבודם אינו דין שיטמא להם:

שם מת באכן אחת יצא: ה ואני אתן את פני: פונה אני מכל עסקי ועוסק בו: באיש ולא בציבור: ההוא ולא אנוס ולא שונג ולא מוטעה: והכרתי אותו מקרב עמו ועמו שלום: ו כי מורעו נתן למולך מה תל לפי שבאמר לא ימצא כך מעביר בתו ובנו באש: אין לי אלא בנו ובתו: בן בנו ובן בתו מניין תל כי מורעו נתן למולך: ז אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מניין תל בתו מורעו למולך כל זרע שיש בו: ח למען טמא את בקדשי והחלל את שם קדשי מלבד שהוא מטמא את המקדש ומחלל את השם ובסלק את השכינה ומפיל את ישראל בהרוב ובמלה אותם מארצם: ט ואם העלים יעלימו מניין אם העלים כדבר אחד סוף שדברים הרבה מעלימים: תל אם העלים יעלימו: י ומניין אם העלים בית דין אחד סוף שבבתי דינים הרבה מעלימים תל אם העלים יעלימו: יא מניין אם העלים בסנדריות של ישראל שסוף שסנדריות גדולה מעלמת ודיני נפשות נטלן מהם על כך לכך נאמ' ואם העלים יעלימו: יב ואם העלים יעלימו מהם הארץ את עניניהם מן האיש והוא בתו מורע: למולך לכלית המית אותו בכל מיתת שידרו: יג ושמתי אני את פני: פונה אני מכל עסקי ועוסק בו: באיש ולא בציבור: ההוא ולא אנוס ולא שונג ולא מוטעה: ובמשפחתו מה תלמוד לומר אר שמעון וכי מה חטאת המשפחה אלא ללמוד שאין לך משפחה שיש בה מוכס שכולה מוכסים שיש בה ליכסים שכולה ליכסים מפני שמחפים עליו: יד והכרתי אותו מה תל לפי שבאמר ובמשפחתו יכול תהא משפחתו בהכרת תל אותו אותו בהכרת ואין משפחתו בהכרת: אלא ביסורים: טו: והכרתי אותו ואח כל הזונים אחרי לזנות אחרי המולך לרבות שאר עכוזה וזה: בהכרת מקרב עמם ועמם שלום:

פרק ט

איש אין לי אלא איש: אשר מניין תל איש איש כי יקלל אהיו: ואל אביו ולא את אביו אביו: ואת אמו: ולא את אבי

אמו: אביו ואמו ולא הספק: אמוראית לא הכפק: ב אביו ואמו קילל: מה תל לפי שכ' ומקלל אביו ואמו מות יומת: יכול לא יהיה חייב עד שיקלל שניהם כבת אחת תל אביו קילל אמו קילל: אפילו אחד מהם: והלא הגר חייב על אמו ואינו חייב על אביו דברי רבי יוסי הגלילי: ר' עקיבא אומ' אביו ואמו קילל: את שהוא חייב על אביו חייב על אמו: ואת שאינו חייב על אביו אינו חייב על אמו: מודה רבי עקיבא בשותקי שהוא חייב על אמו אעפ' שאינו חייב על אביו: ג אביו ואמו קילל: אפילו לאחר מיתתו: והלא דין הוא הואיל והמכה חייב והמקלל חייב מה המכה אינו חייב אלא בחיים: אף המקלל אינו חייב אלא בחיים תל אביו ואמו קילל: ואפילו לאחר מיתתו: דמיו בו בקסילה: ד ושמרתם את חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם לית שמירה ועשיית החוקים ושמירה ועשיית המשפטי: ולא תקרא אתכם מורא: אשר אני מביא אתכם שמה לרשת כה: ואני אני מביא אתכם אלא על מנת לירש לא כנעניים שהיו שומרי המקום עד שתבואו: ה ולא תלכו בחקות הגוי: אילו המצרים אשר אני משלח מפניכם אילו הכנענים כי את כל אלה עשו מלמד שהיו כנענים שטופים בדברים הללו: אני אני מגלה אותם אלא על ידי דברי הלל: ואקוכם כ'אדם שהוא קץ ממוזנו: ו לאומר לכם אתם תירשו את אדבתם אתם נאים יורשים אתם שאתם פותחים תחילה וכן הוא אומ' גן בעול אהויה כלה גל בעול מעין התום: ואני אתבנה לכם לרשת אותה עתיד אני ליתנה לכם: